MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYIMLAR ve BASILI EĞİTİM MALZEMELERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜNCE HER HAFTA PAZARTESİ GÜNLERİ ÇIKARILIR İLGİLİ MAKAM VE MÜESSESELERE PARASIZ GÖNDERİLİR.

T. C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
TEBLİĞLER DERGİSİ

YILLIK ABONESİ 250 KURUŞTUR. ABONE TUTARI MALSANDIKLARINDAN BİRİNE YATIRILMALI VE ALINACAK MAKBUZ MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYIMLAR VE BASILI EĞİTİM MALZEMELERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE GÖNDERİLMELİDİR.

CİLT: 30 — 8 / MAYIS / 1967 — SAYI: 1451

SİVİL SAVUNMA BAKIMINDAN HALK TARAFINDAN YAPILACAK TEŞKİLÂT VE ALINACAK TEDBİRLER HAKKINDA YÖNETMELİK

GİRİŞ

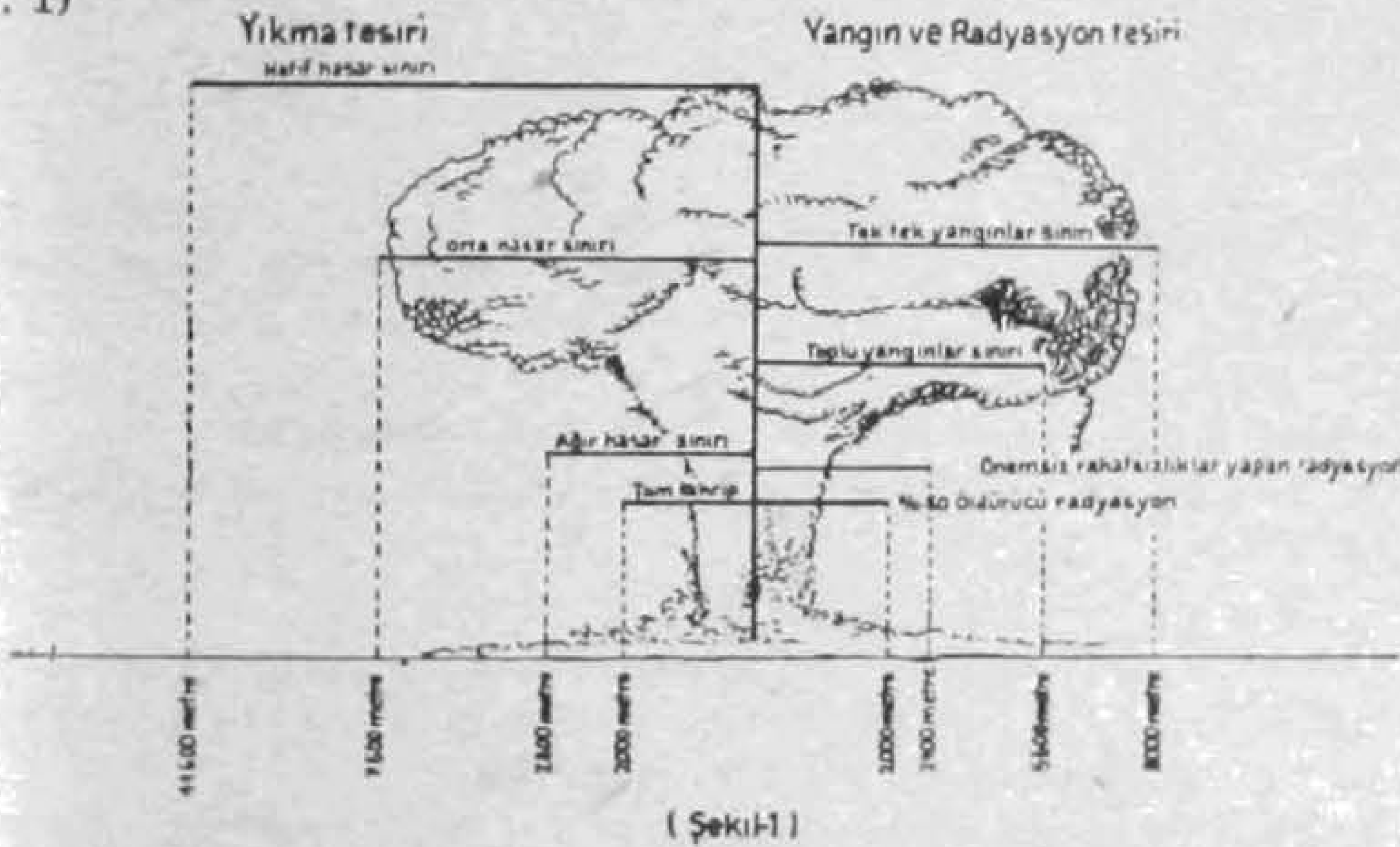
Kısa tanımıyla SİVİL SAVUNMA; düşman taarruzlarına, tabiî âfetlere ve büyük yangınlara karşı can ve mal kaybının en az hadde indirilmesi için alınacak koruyucu ve kurtarıcı tedbir ve faaliyetlerdir.

Bilindiği gibi; uçaklar icat olunupta savaş aracı olarak kullanılmaya başlandıktan sonra, savaşların mahiyet ve şekli tamamen değişmiştir. Artık savaş için belli bir sınır veya cephe kalmamış; bütün yurt ve sivil halk düşman taarruz alanı içine girmiştir.

Şimdiki savaşlarda, yalnız askerî tesisler ve silâhlı kuvvetler değil, belki bunlardan daha önce yurt içindeki sivil halk, üretim, ikmâl ve ulaştırma tesisleri en yakıcı ve yıkıcı bir şekilde düşman taarruzlarına uğrayacaktır.

İlmin ve tekniğin gelişmesine paralel olarak uçaklar, güdümlü mermiler, tahrip ve yangın bombaları, atom ve hidrojen bombaları dediğimiz nükleer silâhlar, biyolojik ve kimyasal maddeler gibi, savaş silâh ve araçlarının kudret ve kabiliyetleri de gittikçe artmaktadır.

Nükleer bombaların yakma, yıkma ve radyasyon tesirleri ise; yüzlerce ve binlerce metre yarı çapındaki bir alana yayılmaktadır. (Şekil: 1)



(Şekil-1)

Yerde patlıyan 500 kilotonluk bir nükleer bombanın tesir alanları

Yerde veya yere yakın patlayan nükleer bombaların kaldırdığı radyoaktifleşmiş toz bulutu, yüzlerce kilometre mesafelere kadar gitmekte ve döküldüğü yerlerdeki bütün canlılar üzerinde zararlı etkiler yaratmakta, açıktaki her şeyi bulaştırdığı için bunları yiyen ve kullananları da aynı şekilde etkilemektedir (Şekil: 2).



(Şekil-2)

Yerde patlayan bir nükleer bombanın radyoaktif serpinti yayılışı

Gelecekte bir gün kaçınılmaz bir savaş faciası ile karşılaşıldığı takdirde, bu silâhlarla; memleket içlerinin, özellikle nüfus, sanayi, ticaret ve ulaştırma bakımlarından önemli şehir, kasaba ve tesislerin en şiddetli, en tahripkâr bir şekilde düşman hava taarruzlarına uğraması mukadderdir.

Kısacası gelecek savaşlar, yalnız cephelerde ve silâhlı kuvvetler arasında değil, topyekûn memleketler ve milletlerarasında yapılacak bir ÖLÜM, KALIM mücadelesi olacaktır.

Bu mücadelede başarıya ulaşmak ancak SİVİL SAVUNMA ile mümkündür.

Gerçi yurt içinin hava taarruzlarına karşı korunması için, silâhlı kuvvetler tarafından alınmış aktif savunma tertibatı da vardır. Fakat aktif savunma ne kadar kuvvetli olursa olsun, hava taarruzlarını tamamen önleyememekte; düşman hava taarruz araçlarından çoğu yine hedeflerine ulaşabilmektedir. Bunun içindir ki "Sivil Savunma" da "Silâhlı Savunma" kadar önemli bulunmaktadır.

Sivil savunma, hem hükümet tarafından ve hem de halk tarafından yapılacak teşkilât ve alınacak tedbirlerle gerçekleşebilir. Yalnız hükümetten beklenemez.

Hükümet tarafından;

a) Şehir ve kasabaların, düşman taarruzlarına karşı hassasiyet durumlarının azaltılması için gereken tedbirler aldırılmaktadır.

b) Ağır taarruzlara hedef olması muhtemel şehir ve kasabaların ağır hasara uğrayacak bölgelerinde oturan halkın, bir olağanüstü halde buralardan tahliye veya seyrekleştirilmeleri suretiyle daha emin bölgelere taşınmaları için gereken tertibat alınmaktadır.

c) Bir savaş halinde düşman taarruzlaının, radyoaktif serpinti tehlikesinin, önceden ilgili bölgeler halkına duyurulması için gerekli ikaz - alârm sistemi kurulmaktadır.

d) Düşman taarruzlarına uğraması muhtemel şehir ve kasabalarda, bir taarruz vukuunda meydana gelecek hafif yıkıntıların kaldırılması, altında kalanların kurtarılması, yaralı ve hastaların ilkyardım ve tedavileri, evsiz, giyeceksiz ve kimsesiz kalanların geçici barındırma ve bakım işleri, panik ve kargaşalıkların önlenmesi, yangınların söndürülmesi, kamu tesislerindeki bozukluklarin onarılması, gibi hizmetler için ihtiyaca göre mahallî sivil savunma servisleri kurulmakta, barıştan eğitim ve donatımları yapılmaktadır.

Barışta ve savaşta halka yol göstermek, yardımcı olmak üzere her semtte korunma kılavuzlukları kurulmaktadır.

Fakat bu teşkilât ve tedbirler ne kadar kuvvetli olursa olsun yeterli olamaz. Bir anda vukua gelebilecek birçok yangın vakasının, yüzlerce, binlerce yaralı veya yıkıntı altında kalmış olanların yardımına mahallî sivil savunma servislerindeki ekipler yetişemez. Ve her bina için gereken koruma tertibatı ve malzemesi, her aileye bir sığınak yeri, hükümet tarafından sağlanamaz. Ancak bu konularda halka yol gösterilebilir, yardım edilebilir.

Her ailenin, her ferdin, kendi canının ve malının korunması için gereken tertibat ve malzemeyi kendi imkânlarıyle sağlaması; bir taarruza uğranıldığı sırada ne suretle hareket edileceğini bilmesi; aralarında olabilecek hafif yaralılara ilk yardımda bulunmak, hafif yıkıntı altında kalanları kurtarmak, yangın başlangıçlarını söndürmek için bu işlerin usullerini öğrenmesi ve gerektiğinde de yapması lâzımdır. Bunun içindir ki sivil savunmanın temeli FERT ve AİLEYE dayanmaktadır. **Başka bir deyimle, kendi can ve mallarının korunması için olduğu kadar yurt savunması yönünden de, fertlere ve ailelere; silâh altındaki asker kadar görev ve sorumluluk düşmektedir.**

Sivil savunma hizmetleri, yalnız savaş için değil, barışta olabilecek herhangi bir zelzele, yangın, kaza gibi felâketler için de yararlıdır.

Sivil savunma bakımından fertler ve aileler, yani halk tarafından yapılacak teşkilât ve alınacak tedbirler aşağıdaki bölümlerde gösterilmiştir.

I. BÖLÜM

Halk tarafından yapılacak teşkilât

Cadde ve sokak kılavuzları ve görevleri:

Madde 1 — Düşman taarruzlarına hedef olması muhtemel şehir, kasaba veya mevkilerde, her korunma kılavuzluğu bölgesindeki cadde ve sokak kesimleri için, korunma kılavuzlarının da yardımı ile burada oturanlar arasından birer (Cadde veya sokak kılavuzu) ve birer yedeği seçilir.

Madde 2 — Cadde veya sokak kılavuzları;

a) Kendi kesimlerine ait sivil savunma ile ilgili her türlü bilgilerin tesbitinde ve halka ait hizmetlerde korunma kılavuzlarına yardımcılık ve halka yol göstericilik yaparlar.

b) Barışta; kesimlerinde bulunan binalardaki korunma personelinin seçilmelerini, yetiştirilmelerini izlerler.

c) Savaş sırasında; binalardaki korunma personeli arasında gerekli yardımlaşma ve işbirliğini sağlamak suretiyle binalararası yangın söndürme, kurtarma ve ilk yardım işlerini gerçekleştirirler.

Madde 3 — Cadde ve sokak kılavuzlarının; halk tarafından tanınmaları için görev sıralarında kollarında bir tanınma işareti ile bir düdük, birer halk tipi koruyucu maske, harp paketi gibi şahsi techizatları bulunur. Kol işareti (Şekil: 3) te gösterilmiştir.



(Şekil-3)

Cadde ve Sokak Klavuzu Kolbağı

Bina korunma personeli ve görevleri:

Madde 4 — Düşman taarruzlarına hedef olması muhtemel şehir, kasaba ve mevkilerdeki bütün ev, apartman ve içinde oturulan diğer binalarda; sivil savunma bakımından gerekli tedbirlerin alınması, savaş sıralarında çıkacak yangın başlangıçlarının söndürülmesi, yapılacak basit kurtarma ve ilk yardım işleri gibi görev ve hizmetler için, buralarda oturanlar arasında iş bölümü yapılarak "Bina Koruma Personeli" ayrılır; gereken malzeme tedarik olunur ve görev konularında yetiştirilerek hizmete hazır bulunurlar.

Madde 5 — Bina korunma personeli; bir bina korunma âmiri ile nüfus mevcuduna göre ayrılacak itfaiyeci, hastabakıcı, kurtarıcı, sığınak bulunan kalabalık nüfuslu binalarda sığınak âmirinden ibarettir.

Madde 6 — Binalarda nüfus mevcutlarına göre en az olarak ayrılacak korunma personelinin hizmet ve miktarları aşağıda gösterilmiştir. Mevcudu 100 den fazla binalarda ayrılacak korunma personeli miktarları da aaşğıdaki miktarlara oranla tâyin edilir ve ayrıca bir korunma âmiri yardımcısı da ayrılabilir.

Personel durumu elverişli binalarda aşağıdaki miktarlar bir katına kadar artırılabilir. Birden fazla personel ayrılan hizmetlerde, biri ekipbaşı olarak görevlendirilir.

Nüfus Miktarı	Korunma Âmiri	İtfaiyeci	Hastabakıcı (İlk yardımcı)	Kurtarıcı	Sığınak Âmiri	Toplam
1 — 5	1					1
6 — 12	1	1				2
13 — 20	1	1	1			3
21 — 30	1	2	1			4
31 — 40	1	2	1	1		5
41 — 50	1	2	2	1	1	7
51 — 60	1	2	2	2	1	8
61 — 75	1	3	3	2	1	10
76 — 100	1	4	3	3	1	12

Madde 7 — Yalnız bir korunma âmiri bulunan az nüfuslu binalarda, bütün sivil savunma tedbir ve hizmetleri, diğerlerinin de yardımı ile bu âmir tarafından görülür.

Madde 8 — Bina korunma personeli; şehir, kasaba ve daire ve müesseselerdeki sivil savunma teşkilleriyle askerlik veya millî savunma ile ilgili diğer hizmetlere ayrılmamış olan bina içindeki 16 - 65 yaşlarındaki erkeklerden, erkekler yoksa veya yetişmiyorsa kadınlardan seçilirler. Hastabakıcılıklar için kadınlar tercih olunabilir.

Madde 9 — Bina korunma âmirleri, binada oturan aileler veya kimseler tarafından; diğer korunma personeli, binada oturan ailelerin de yardımı ile korunma âmiri tarafından seçilirler ve sivil savunma hizmetleri yönünden korunma âmirinin emrinde bulunurlar.

Madde 10 — Bina korunma âmirleri; sivil savunma işlerinde, bulundukları binanın sorumlu âmiridirler. Bu bakımdan talimat ve isteklerinin binadakiler tarafından yerine getirilmesi mecburidir.

Madde 11 — Korunma personelinin ayrılması ve hizmetleri bakımından aynı çatı altındaki ayrı cümle kapısından işleyen aynı apartman daireleri de bir bina itibar olunur. Mesken olarak kullanılan büyük binaların zemin veya bodrum katlarındaki işyerlerinde, meskenlerden ayrı olarak, kendi aralarında gerekli korunma teşkil ve tedbirleri meydana getirilir.

Madde 12 — Bina korunma âmiri;

a) Barışta; bina içinde ve çevresinde bu yönetmeliğe göre alınması gereken sivil savunma tedbirlerini, malzemesini ve bina korunma personelini (ayrı ayrı ailelerin oturduğu binalarda bunlarla da danışmada bulunarak) tâyin ve tespit eder. Her aile tarafından alınacak tedbirleri ve malzemeyi kendilerine anlatır. Korunma personeli olarak ayrılanlara görevlerini bildirir. Çeşitli kurs, konferans ve yayınlardan yararlanmak suretiyle görevlerinde yetişmelerini sağlar.

b) Olağanüstü veya savaş halinde; barıştaki tedbirleri bir kere daha gözden geçirerek olağanüstü hal durumuna göre hazır bulundurur. Korunma personeline ve binada oturanlara, olağanüstü hal dolayısıyle ve gerekse bir alârm sırasında alacakları tedbirleri ve yapacakları hareketleri bir kere daha hatırlatır.

c) Alârm sırasında; binadaki bütün insanların, alârmı duymalarını ve sığınak yerine gitmelerini ve sığınağa gitmeden önce bina içinde alınacak tedbirlerin yerine getirilmesini izler.

d) Tehlike geçti haberinde; korunma personeli ile birlikte binayı ve çevresini gözden geçirerek, mevzii bir tehlike bulunmadığını da anladıktan sonra sığınaktakileri çıkarır. Yangın söndürme, basit kurtarma ve ilk yardımı gerektiren vakalara, ilgili korunma personeli ile müdahalede bulunur. Gereğine göre aralarında işbirliği ve yardımlaşmayı sağlar.

Madde 13 — Bina korunma âmirleri; barışta ve olağanüstü hallerde sivil savunma ile ilgili tedbir ve faaliyetlerin düzenlenmesinde gerektikçe ilgili cadde veya sokak kılavuzları ve korunma kılavuzları ile görüşerek ve haberleşerek bilgi alıp verirler. Bina korunma personelinin çalışmalarını gözetim altında bulundururlar.

Varsa yardımcıları da bütün işlerde bina korunma âmirine yardım eder.

Madde 14 — Bina itfaiyecileri:

a) Barışta; bina içinde ve civarında yangına karşı korunma bakımından gereken tedbirlerin ve malzemenin sağlanmasını kovuştururlar. Yangın söndürme usullerini öğrenirler.

b) Olağanüstü veya savaş halinde; alınacak tedbirleri gözden geçirerek tamamalarlar. Yangın söndürme malzemesini işe hazır bulundururlar.

c) İkaz veya alârm sırasında; elektrik, havagazı ve suyun ana anahtarlarının kapatılmasını veya sigortaların çıkarılmasını, yanan sobaların ve ocaklardan mümkün olanların söndürülmesini veya kapaklarının iyice kapatılmasını, kapı ve pencerelerin, varsa pancurların kapatılmasını, perdelerin çekilmesini sağlarlar.

d) Tehlike geçti haberinde; binayı, çatısını ve civarını gözden geçirerek, görülecek yangın başlangıçlarını söndürmeye çalışırlar.

Madde 15 — Bina hastabakıcıları:

a) Barışta; alınması gerekli ilk yardım ilâç ve malzemelerinin tedarik ve saklanma işlerini düzenlerler. Nasıl kullanılacakların, yapılacak ilk yardım usullerini öğrenirler.

b) Olağanüstü halde ve savaşta; ilâç ve malzemede noksanlar varsa tamamlatırlar. İlk yardım çantaları içinde işe hazır bulundururlar.

c) Alârm sırasında; bulunduğu bina veya daire içinde alınacak tedbirlerin tamamlanmalarına yardım eder; ilk yardım çantasını veya çantalarını da yanlarına alarak sığınak yerine giderler.

d) Tehlike geçti haberinde; gerek sığınakta ve gerek çıktıktan sonra yaralananlar veya hastalananlar olmuşsa, bunlara ilk yardımı yaparlar. Ağır olanlar varsa ilk yardım yaptıktan sonra, mahallî sivil savunma servislerinden gelecek personele haber verirler.

Madde 16 — Bina kurtarıcıları:

a) Barışta; binada bulunması gerekli kurtarma ve onarma malzemesinin tespit ve tedarikini izler; bulundukları yerleri bellerler. Kurtarma usullerini öğrenirler.

b) Olağanüstü veya savaş halinde; malzemeyi kontrol ve sığınak yerinde bulundurulmasını sağlarlar.

c) Alârm sırasında; sığınak yerlerine giderler. Sığınakta alârm sırasında alınacak takviye tedbirleri varsa (Sığınak âmiri varsa onunla birlikte) çabukça bu tedbirleri alırlar.

d) Tehlike geçti haberinde; binayı ve çevresini gözden geçirerek, altlarında insan kalmış olması muhtemel hafif yıkıntıların kaldırılmasına ve altlarında kalanların kurtarılmasına çalışırlar.

Elektrik, su, havagazı gibi tesislerde basit bozuklukları onarırlar.

Madde 17 — Sığınak âmirleri:

a) Barışta binadakiler için uygun bir sığınak yeri ayrılmasını, burada yapılması gereken takviye tedbirlerini, bulundurulacak malzemeyi tespit ve sağlanmasını takip ederler.

b) Olğanaüstü veya savaş halinde; sığınak yerinin ve malzemesinin hizmete hazır bulundurulmasını, tertip ve düzenlenmesini sağlarlar.

c) Alârm sıralarında; binadakilerin sığınağa gidişlerini, sığınakta hareket tarzlarını düzenler ve morallerinin bozulmamasına yardım ederler.

Yetkili makamlardan radyo ile verilecek haberleri izleyerek sığınaktakilere de bilgi verirler.

Sığınağın bir tehlikeye uğraması halinde tehlikeyi gidermeye çalışır veya içindekilerin başka münasip bir sığınak yerine sığınmalarını sağlarlar.

d) Tehlike geçti haberinde, mevzii bir tehlike olmadığını da anladıktan sonra sığınaktakileri dışarı çıkarır ve sığınağı tekrar kullanılmaya hazır hale getirirler.

Madde 18 — Bina korunma personelinin; bu hizmetleri lâyıkıyle yapabilmeleri için, barıştan açılacak kurslara katılarak, çeşitli yayınlardan yararlanarak iyi bir şekilde yetişmeleri gerekir.

Mdde 19 — Binalar içinde oturanlar arasında yukarıdaki şekilde bir işbölümü yapılarak korunma personeli ayrılmakla beraber, hâdiselerin gereklerine ve korunma âmirinin göstereceği lüzuma göre binadaki bütün şahıslar işbirliği suretiyle de çalışırlar. Şu kadar ki her hizmet için ayrılmış ve yetişmiş olan personel diğerlerine öncülük ederler.

Korunma malzemesi:

Madde 20 — Düşman taarruzlarına hedef olabilecek şehir ve kasabalarla banliyölerindeki bütün ev, apartman ve içinde oturulan diğer binalarda sivil savunma bakımından bulundurulması gereken malzeme çeşitleri şunlardır:

a) Yangın söndürme malzemesi,

b) Yiyecek ve içeceklerin korunması ve yedeklenmesi için gereken malzeme ve maddeler,

c) Sığınaklarda bulundurulması gereken malzeme,

d) İlk yardım malzemesi,

e) Âcil kurtarma ve onarma malzemesi.

Madde 21 — Bu malzemelerin cins ve miktarları aşağıdaki ilgili bölümlerde gösterilmiştir. Buralarda görüleceği üzere bu malzeme; bir kısmı evlerin çoğunda bulunabilen, bulunmayanları da kolaylıkla tedariki mümkün olabilen şeylerdir. Yeter ki bunların lüzum ve önemi benimsenerek barışın normal şartları içinde tedarikine çalışılmış olsun. Tehlike zamanı beklenirse geç kalınmış olur. Belki o zaman arananların çoğu da bulunamaz.

Madde 22 — Yukarıda sayılan işlere ait malzemeden başka her evde ve apartmanda, yetkili makamlardan bildirilecek; tehlike, tehlike geçti ve diğer tedbir ve hareketlerle ilgili haberlerin alınması bakımından hiç olmazsa her sığınak yerine bir tane düşebilecek şekilde transistörlü veya pilli bir radyo bulunması çok lüzumludur.

Şahsî korunma malzemesi olarak da; herkes için birer halk tipi koruyucu maske ve her aile için bir elektrik el feneri (Yedek pil ve ampulleriyle) ve ayrıca her korunma personeli için de yine bir elektrik el feneri ile ekip başlarına birer düdük bulunulmak üzere, tedarik edilerek saklanmalıdır.

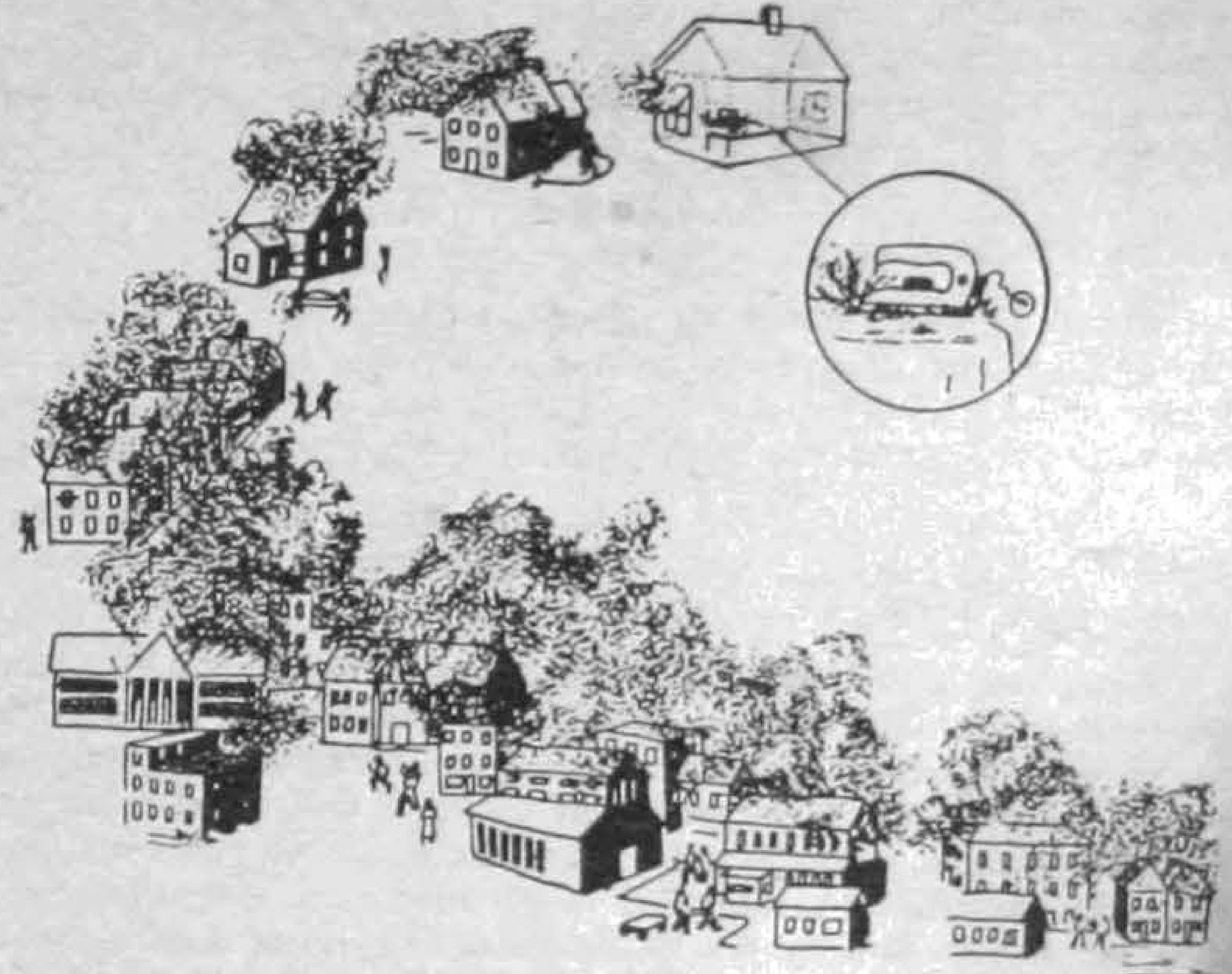
II. BÖLÜM

Yangınlara karşı önleyici ve söndürücü tedbirler

Yangın tehlikesi:

Madde 23 — Yangın tehlikesi ve tedbirleri barış zamanında da vardır. Fakat düşman silâhlarının yıkıcı ve yakıcı tesirleriyle meydana gelecek çok sayıdaki yangınlar dolayısıyle savaş zamanlarında daha fazl tedbirli olmak gerekmektedir.

Düşman uçaklarından atılacak yangın bombaları düştükleri yerlerde yanarak yangın çıkaracakları gibi, tahrip veya nükleer bombaların basınç tesirleriyle kopacak elektrik tellerinden vukua gelecek kontaklar, havagazı borularının patlaması, ocakların, sobaların devrilmesi gibi sebeplerle de yangınlar çıkabilir. Nükleer bombaların patlamasından meydana gelen ısı dalgası da yanıcı cisimleri tutuşturur. Böylece taarruzlar sırasında bir anda çıkabilecek birçok yangın, başlangıçta önlenemezse çabukça büyüyerek ve birleşerek bütün bir semte yayılabilir. Bunun içindir ki bir savaş halinde, yangınları önleyici ve söndürücü tedbirlerin bilinmesi ve şimdiden alınması şarttır. Bu tedbirlerin gerçekleştirildiği nispette barışta ve savaşta yangın çıkması ihtimali azaltılmış olur (Şekil: 4).



(Şekil-4)

Yangın Başlangıcı ve yayılışı

Yangını önleyici tedbirler:

Madde 24 — Binaların; içleri, dışları ve etrafları çok temiz tutulmalıdır. Bu maksatla bir olağanüstü halde:

a) Binaların çatı, kapı ve pencerelerinin ağaç kısımları; alçı, birikmiş kâğıt ve gazeteler gibi lüzumsuz şeyler ayıklanarak yok edilmelidir.

Bilhassa bu gibi şeyleri çatı aralarında saklama usulü terk edilmelidir. Lüzumlu eşyalar da gardrop, dolap ve sandıklar içine yerleştirilerek açıkta bırakılmamalıdır. Ağaç mobilya mümkün olduğu kadar azaltılmalıdır.

b) Binaların çatı, tavan ve taraslarında, etraflarında, avlu ve bahçesinde çöp, çalı, çırpı, kırık, kırpıntı, odun, kömür, ağaç parçaları, atılmış öteberi şeyler temizlenmelidir. İhtiyaç için bulundurulan gaz, odun, kömür kolayca yanıcı ve patlayıcı maddelerin mümkün olduğu kadar yangın tesirlerinin kolayca ulaşamayacağı yerlerde ve şekilde saklanmaları sağlanmalıdır.

Madde 25 — Düşman taarruzlarına uğraması muhtemel büyük ve önemli şehir ve kasabalardaki binaların kolayca yanıcı kısımları, aşağıdaki şekillerde güç yanar hale getirilmelidir.

Bu tedbirler, barışta gereken tertibat alınmak suretiyle bir olağanüstü halde hemen yapılabilir.

a) Binaların çatı, kapı ve pencerelerinin ağaç kısımları; alçı, çimento, yanmaz boya veya benzeri maddeler sürülerek veya içine tuz karıştırılmış sönmüş kireçle birkaç defa badana edilerek yangına karşı kuvvetli hale getirilmelidir.

b) Çatı altı tavan döşemesi tahta olanların, üzerleri çimento tabakası ile örtülmeli veya dayanıklılığına göre 2 - 3 santim kalınlığında kum veya toprak tavanın döşemesi üstüne yayılmalıdır. Yahut saç veya espestos levhalar döşenmelidir. Tavan araları temiz tutulmalıdır.

Madde 26 — Elektrik ve diğer ışık ve ısıtma tesis ve aletleri sağlam tutulmalı ve iyi kullanılmalıdır. Şöyle ki:

a) Yangınların çıkmasına çok sebebiyet veren bir tesir elektrik kontaklarıdır. Bunun için elektrik tesisleri ve elektrikle işleyen ütü, ocak, soba gibi cihazların sık sık gözden geçirilerek tellerde, kordonlarda, prizlerde bozukluk veya eskimiş olanlar varsa yapılması veya yenilenmesi ihmal edilmemelidir.

b) Havagazı, mazot ve benzerleri maddelerle çalışan ısıtma tertibatları varsa, gözden geçirilerek boru veya ek yerlerinden paslar varsa onarılmalı veya değiştirilmelidir.

c) Bacalar fazla kurumlu ise temizletilmeli; sobalar ve borular binaların ağaç kısımlarına en az 25 santimden uzak olmalı; döşeme tahta ise, mutlaka soba altlığı kullanılmalıdır. Elbise, gazete, kâğıt gibi kolayca yanıcı şeyler, sobaların veya fırın, ocak gibi ateşli aletlerin yakınlarına, hatta radyotörlerin üzerlerine konulmamalıdır.

d) Köylerde ve diğer mevkilerde tarla ve çayırlıklardaki odun, kereste, ekin, ot, saman gibi kolayca yanabilen maddelere ait yığınların fazla bir araya toplanmayıp birbirlerinden uzak, küçük küçük yığınlar halinde bulundurulmaları ve tezelden içeriye alınmaları sağlanmalıdır.

Yangın söndürme:

Madde 27 — Herhangi bir düşman taarruzundan sonra tehlike geçer geçmez bina itfaiyecileri tarafından, binanın (Tavan, taras ve saçakları da dahil) her tarafı iyice gözden geçirilerek yangın başalngıçları olup olmadığı kontrol edilir; varsa hemen söndürülmesine başlanır.

Yerde veya yere yakın bir nükleer bomba patlamış ta olsa, radyoaktif serpinti en az yarım saat sonra düşmeye başlayacağından bu süre içinde küçük yangınlar söndürülebilir.

Eğer yangın o binada bulunanların gücü dışında ise, bir taraftan söndürülmesine ve yayılmasını önlemeye çalışılmakla beraber bir taraftan da korunma kılavuzlarına haber verilerek yardım istenir. Ancak bu gibi zamanlarda birçok yangınlar çıkmış olabileceğinden itfaiye teşkilâtının yardımı gecikebilir. Bunun için çıkacak yangınların daha başlangıçta iken binadakiler tarafından söndürülmesine çalışılmalıdır. Yangına ne kadar erken müdahale edilirse söndürülmesi de o kadar kolay olur.

Madde 28 — Bir yangının söndürülmesi için:

a) Yanan şeyin hava ile temasını kesmek, yani havasız bırakmak,

b) Yanan şeyi uzaklaştırmak,

c) Yanmaya başlayan cismi, tutuşmasını engelleyecek kadar soğutmak;

lâzımdır.

Madde 29 — Küçük yangın başlangıçları; bir kilim, seccade, kumaş gibi sık dokulu parçalar yanan şey üzerine örtülerek havası kesilmek suretiyle de söndürülebilir. Bu parçalar ıslak olurlarsa daha iyidir.

Yanan cismi taşımak kabilse binadan dışarı atılır. Atılan yerde su, kum, toprak gibi şeylerle söndürülür. Yanan cismin yanındaki taşınması kabil şeyler de yerlerinden uzaklaştırılmak suretiyle yangından korunabilirler.

Yanan cismi taşımak kabil değilse, tehlikeli olmayacak kadar yangına yaklaşılarak, üzerine su sıkmak veya herhangi bir yangın söndürme aleti kullanılmak suretiyle söndürülür. Esasen su, yangınların söndürülmesinde en çok kullanılan bir vasıtadır. Ve (Petrol ve elektrik hariç) hemen her çeşit yangını söndürür.

Madde 30 — Yangın söndürmede su hortumu, duman çıkan yerlere değil daima yanmakta olan maddelere yöneltilir. Eğer alevler döşeme veya tabana yayılmışsa bu takdirde alevin en yakın olan yerinden söndürülmeye başlanır ve tamamen sönmedikçe ileri gidilemez. Eğer alev bir duvardan yukarı çıkıyorsa daima yukarıdan aşağıya doğru söndürülür. Eğer alev elektrik tesisatına doğru gidiyorsa, önceden sigortalar çıkartılarak bazı yerlerin yeniden tutuşması, yahut bir elektrik şoku (Çarpması) önlenmiş olur. Alevlerin çıkış yolu ile aranıza girmemesine de özellikle dikkat edilmelidir.

Madde 31 — Ateşten korunmak için; içerisi yanan bir odanın kapısı açılırken, ateşin, kapı açılınca dışarı hücum edeceği düşünülerek dikkatli hareket edilmelidir. Eğer kapı size doğru açılıyorsa, ayak ile dayanıldıktan sonra ağır ağır kapı açılmalı ve açılırken arkasında durulmalı, sıcak alev ve gazın yüzü yakmaması için yere çömelinmelidir. Şayet oda duman ve gazla dolu ise, yere yakın kısmında hava daha temiz olacağından sürünürcesine yere çömelinmeli; burun ve ağız, tercihan ıslatılmış bir mendil ile kapatılmalıdır.

Pencereden atlanmak zorunda kalınırsa, elle pencerenin eşiğinden tutularak, düşülecek yerin yüksekliğini azaltmak için kollar gerilinceye kadar sarkılır; ayaklar duvardan biraz uzaklaştırılır ve ellerle vücut hafif geri itildikten sonra bırakılarak atlanır. Bir diğer şekil de, pencereden birbirin düğümlenmiş çarşafların yardımı ile inmektir. Ancak bu takdirde çarşafların ucu, duvara dayalı bir karyola gibi sağlam bir yere sıkıca bağlanmalıdır.

Yangın söndürme malzemesi:

Madde 32 — Yangın söndürme malzemesinin başında su gelir. Bombardımán tesiriyle şehir su tesisatı kesileceğinden, savaş zamanlarında binalardaki su tesisatına hiç güvenilmemeli, dolu kaplar içinde daima bol yedek su bulundurulmalıdır.

Olan binalarda sarnıç, termosifon, küvet gibi yerler de, bir olağanüstü halden itibaren daima dolu bulundurulmalıdır.

Madde 33 — Yangın söndürmek için genel olarak her evde, apartmanlarda dairede bulundurulması gereken malzeme şunlardır.

Adedi	Cinsi
1	Yangın pompası (Pompalı kova)
1	10 metrelik lastik hortum (1 parmaklık, musluğa takılması için de vireli rediksiyonu ile birlikte)
2-3	Su kovası
2-3	Kum kovası
1	Merdiven (her ev veya apartmanda)
1	Balta
1	Kürek
1	Kazma
1	Kalın ip

Mümkün olan binalarda ayrıca özel yangın söndürme cihazları da bulundurulur.

III. BÖLÜM

Yiyecek ve içecek maddelerinin korunma ve yedeklenmesi

Madde 34 — Yiyecek ve içecek maddelerinin; özellikle radyoaktif serpinti, gaz ve mikrop (NBC maddeleri) gibi zararlı maddelerin tesirlerine karşı korunmaları gerekir.

Bu korunmada esas; rakyoaktif tozların ve diğer zararlı maddelerin, yiyecek ve içecek maddelerine bulaşmaması ve dolayısıyle onlarla birlikte vücudumuza girmemesi için, bunları mümkün olduğu kadar kapalı kaplar veya yerler içinde saklamaktır. Bunun için alınacak tedbirler aşağıdaki maddelerde gösterilmiştir.

Stoklar:

Madde 35 — Düşman taarruzlarına hedef olması muhtemel şehir ve kasabalardaki hububat, bakliyat ve diğer önemli yiyecek ve yem maddeleri stokları; tahrip ve yangın tesirleri de dikkate alınarak, yeraltı emniyetli depolarda saklanmalı veya bir olağanüstü halden itibaren şehir dışlarına taşınarak buralarda toz geçirmez mazbut depolar içine konulmalıdırlar.

Madde 36 — Köylerde, çiftliklerde müstahsil elinde bulunan hububat, bakliyat ve sair yiyecek ve yem maddeleri stokları; olağanüstü halden itibaren, üstü toprakla örtülü mahzen ve kuyularda saklanmak veya mümkün olduğu kadar kapalı ve kalın duvarlı yerlerde bulundurulmak suretiyle NBC maddeleriyle bulaşmaları önlenmelidir.

Madde 37 — Açıktaki hububat, bakliyat, ot ve saman yığınları; içlerine radyoaktif serpinti veya diğer zararlı maddeler girmemesi için iyice sıkıştırılmış kümeler halinde bulundurulmalı; mümkün olanların üzerleri muşambalar ve benzeri şeylerle örtülmelidirler. Örtüler ne kadar kalın olursa o kadar iyidir. Bu sebeple muşambaların üzeri de bir miktar toprakla örtülmelidir.

Madde 38 — Üzerleri açık yığınların, serpintinin bulaşmış olduğu dış kısımları ayıklanmak ve atılmak suretiyle diğer kısımları kullanılabilir. Serpintiye maruz kalmış yiyecek maddeleri, radyoaktivitenin tesiri geçinceye kadar bekletildikten sonra da kullanılabilir.

Evlerde, dükkânlarda ve diğer satış yerlerinde:

Madde 39 — Bir olağanüstü halde evlerde, dükkânlarda ve diğer satış yerlerindeki yiyecek ve içecek maddelerinin korunmaları için; şimdiden kapakları sıkıca kapanan kutular, varil veya bidonlar, buzdolapları, saç veya çinko kaplı veya yağlı boya ile boyalı kapakları sımsıkı kapanan dolaplar, sandıklar, şişe, sürahi, saç, teneke veya plastik kaplar, tedarik edilmelidir.

Bir olağanüstü halden itibaren de yiyecek ve içecek maddeleri bunların içine konulup ve ağızları sımsıkı kapatılarak saklanırlar (Şekil: 5).



(Şekil - 5)
Kapalı kaplarda yiyecek, içecek maddeleri.

Madde 40 — Kasap, fırın ve lokantalardaki et, un, ekmek, yemek ve yemeklik gibi yiyecek ve içecek maddeleri bir olağanüstü halden itibaren hiç bir suretle açıkta bırakılmaz. Yukarıda belirtilen mahfuz kap ve örtüler içinde saklanmaları sağlanır.

Madde 41 — Bulunduğunuz yere yapılan bir taarruzda nükleer bomba, zehirli gaz veya mikrop kullanılmış veya bulunduğunuz bölgeye bir radyoaktif serpinti tehlikesi gelmiş olduğu takdirde; tehlike geçti haberinden sonra, evlerde, dükkânlarda ve diğer binalardaki yiyecek ve içecek maddeleri dikkatle gözden geçirilirler. Sağlam ve sıkı kapalı dolaplar, kaplar veya ambalâjlar içindeki yiyecek ve içecekler, kapakları üzerindeki radyoaktif tozlar su ile iyice yıkandıktan sonra açılarak yenilirler, kapaklarında bir arıza görülen veya bulaşmış olmalarından şüphe edilenler iyice temizlenmeden; meyve, sebze gibi şeyler iyice yıkanmadan yenilmezler. Kaynatmak, radyoaktiviteyi gidermez, fakat mikropları yok etmek için yararlıdır.

Hayvanların korunması:

Madde 42 — Taarruza uğraması muhtemel şehir, kasaba ve köylerdeki hayvanların taarruz tesirlerine karşı korunmaları için; bunların barındıkları yerlerin de patlama tesirlerine karşı takviyesi, pencere ve diğer deliklerinin kapatılması, yangınları önleyici tedbirlerin alınması gerekir.

Madde 43 — Hayvanlar, özellikle et ve süt verenler; daha çok köylerde, çiftliklerde, yaylalarda bulundukларına göre; buralarda bilhassa radyoaktif serpintiye karşı korunma söz konusudur.

Radyoaktif serpinti tehlikesinde hayvanların, serpinti başlamadan önce, bütün delikleri ve aralıkları kapatılmış ahırlar veya diğer münasip kapalı yerler içine alınmaları lâzımdır. Buralarda bekleyecekleri süre için yeteri kadar yem ve su da bulundurulmalıdır.

Kapalı yerlere alınması mümkün olamayan hayvan toplulukları, mümkün olduğu kadar küçük alanlar üzerinde sıkı bir şekilde bir arada toplanmalıdırlar.

Bunları; tehlike geçtikten sonra, açık havada su ile, tüylerinin içi de karıştırılmak suretiyle iyice yıkamak faydalı olur. Ancak insanlara bulaşmaması için ya lastik eldiven ve muşamba kullanılması veya suların uzaktan hortumla dökülmesi lâzımdır.

Yiyecek, yem ve suların yedeklenmesi:

Madde 44 — Savaş zamanlarında ulaştırma işlerinde olabilecek aksaklık, özellikle radyoaktif serpinti dolayısıyle günlerce dışarı çıkılmama ihtimalleri dikkate alınarak, her evde az bir haftalık yedek yiyecek ve içecek maddeleri bulundurulması, barıştan itibaren düşünülmeli ve sağlanmalıdır.

Madde 45 — Bu yiyecekler; süt tozu, peksimet, kurabiye, pasta, bisküvi, çeşitli çorbalık tozlar, pastırma, sucuk, kavurma, et, meyve, sebze konserveleri, fasulye, nohut, patates gibi yiyecek konserveleri veya maddeleri; un, undan yapılmış diğer yiyecekler, yağlar, şeker, zeytin, peynir, reçel, pekmez, çay, tuz, mevsime göre 1 - 2 hafta bozulmayan sebze, meyveler gibi maddelerdir. Pişirilmeden yenen veya kolayca pişirilen maddeler tercih olunmalıdır. Küçük çocuklar için mama yiyeceklri de unutulmamalıdır.

Su; insan başına günde 3 - 4 litre olarak hesap edilir.

Bunların, olağanüstü halden itibaren kapalı kaplar içinde sığınak yerinde bulunmaları, evde olanların da her an taşınmaya hazır bir halde bulundurulmaları gerekir.

Madde 46 — Yedek olarak saklanacak, uzun zaman bozulmayacak yiyecek maddelerinin en az senede bir defa, içecek suların ayda bir defa değiştirilecek şekilde kullanılarak tazelenmeleri sağlanmalıdır.

Madd 47 — Köy evlerinde genel olarak zaten uzun süre yetecek miktarda yiyecek maddeleri mevcuttur. Bir olağanüstü halden itibaren bunların NBC maddeleriyle bulaşmamaları için gerekli koruyucu tedbirler, yukarıda açıklanan şekilde olur.

Madde 48 — Hayvanların da kapalı yerlerde kalmaları zorunluğu veya çayır ve meraların bulaşmış olması halleri dikkate alınarak, bunlar için yeteri kadar yedek yem ve sular da, aynı şekilde muhafaza altına alınır.

IV. BÖLÜM

Gizleme - karartma

Madde 49 — Savaş halinde, düşman uçaklarının hedeflerini bulmalarını ve bulundukları mevkilerin tanınmalarını güçleştirmek için, hükümetçe lüzum görüldüğü takdirde bütün yurtta veya belirli bölgelerde ışıkların söndürülmesi ve karartılması tedbirleri uygulanır.

Işıkların söndürülmesi ve karartılmasında esas, havadan ışık gözükmemesini sağlamaktır. Bunun için aşağıdaki maddelerde yazılı tedbirler alınır.

Madde 50 — Şehir ve kasabalardaki trafik ve emniyet bakımlarından çok zorunlu görülen bazı ışıklar, havaya karşı maskelenmek suretiyle bırakılır. Diğer bütün dış ışıklar ve ışıklı reklâmlar tamamen söndürülür.

Bilûmum şehir, kasaba ve köylerde ve diğer meskûn yerlerde geceleri dışarıda hiç bir ışık yakılmaz.

Madde 51 — Binalar içinde zorunluk olmayan yerlerde hiç ışık kullanılmaz. İçeride yakılacak ışıkların dışarıdan gözükmemesi için, ışık yakılan yerlerin pencere ve diğer aralık ve delikleri koyu mavi veya siyah perdeler, halı, kilim, battaniye gibi sık dokulu ve kalın örtüler, sımsıkı kapanan kapaklarla iyice kapatılır. Sönük şekilde de olsa dışarıdan hiç bir ışık gözükmez. Sofalar, avlular, dış kapıların aralıkları giib yerlerde de aynı şekilde tertibat alınması veya buralardaki lambaların yerlerinden çıkarılarak katiyen ışık bulundurulmaması lâzımdır (Şekil: 6).

Madde 52 — Gazino, kahve, lokanta ve benzerleri gibi tek kapı ile ışıklı yerlere gidilen binalarda giriş yerlerinde ışık geçirmez antreelr yapılır. Maskeleme tertibatı alınamayan bu gibi umuma açık yerler, çok az sayıda koyu boyalı küçük valtlı lambalarla hafifçe aydınlatılabilirler.

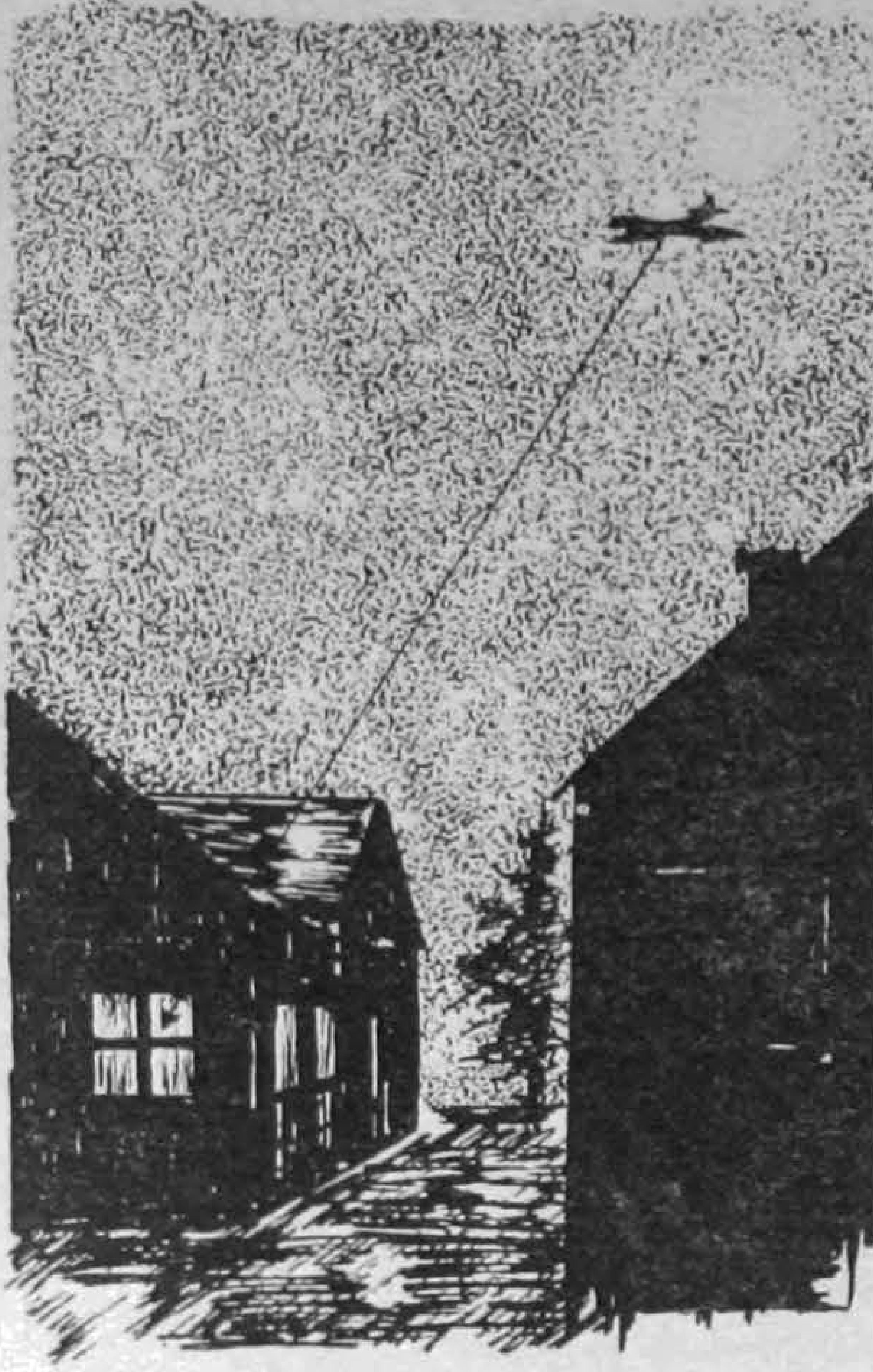
Madde 53 — Üstü cam veya şeffaf maddelerle örtülü damlar, taraslar, su kenarlarındaki geniş camlı bina yüzleri, koyu mavi boya veya kirli yağlar sürülerek maskelenir.

Alv çıkaran fabrika ve müesseselerde, alevlerin dışarıdan gözükmemesi için tertibat alınır.

Madde 54 — Otomobil, otobüs, troleybüs, tramvay, kamyon gibi taşıt araçlarında da esas olarak ışıklar söndürülür. Büsbütün ışıksız kalmaları mümkün olmayan hallerde motorlu taşıtları ön farları ve arka lambaları koyu mavi birer kılıf, boya veya benzeri şekillerde maskelenmek suretiyle havaya fazla aksetmeyecek şekilde çok hafif ışıklar kullanılabilir.

Taşıtların iç ışıkları, ya evlerde olduğu gibi pencere ve kapıları dışarıya ışık geçirmeyecek şekilde iyice maskelenerek zayıfça yakılır veya hiç yakılmaz.

Madde 55 — Gerek binalarda, gerekse taşıt araçlarında, karartma işleri için gereken malzeme ve tertibat, barış zamanında iken düşünülerek hazırlanmalı ve tecrübesi de yapılmak suretiyle gerektiğinde hemen uygulanmak üzere hazırlıklı bulunulmalıdır.



(Şekil - 6)

Karartma yapılmış bir ev

V. BÖLÜM

Sığınaklar

Sığınakların tanım ve çeşitleri, nerelerde ve kimler tarafından yapılacağı:

Madde 56 — Nükleer (Atom ve hidrojen bombaları) ve konvansiyonel silâhlarla, zehirli gaz ve mikrop gibi harb maddelerinin tesirlerinden ve tabiî âfetlerden, insanlarla canlı ve cansız kıymetleri korumak maksadiyle kullanılan veya bu maksat için inşa edilen emin yerlere "sığınak" denir.

Madde 57 — Sığınaklar; maksada, koruma kudretlerine ve inşa tarzlarına göre muhtelif nevilere ayrılırlar. Fakat genel olarak ve kullanma maksadına göre iki büyük grupta toplanırlar.

a) Basınç (Blâst) sığınakları:

b) Radyoaktif serpinti sığınakları:

Madde 58 — Nükleer veya konvansiyonel silâhlarla doğrudan taarruza uğraması muhtemel büyük veya önemli şehir, kasaba ve mevkilerdeki ev, apartman ve içinde oturulan diğer binalarda BASINÇ (Blâst) sığınakları yapılır.

Doğrudan taarruza uğraması umulmayan diğer bütün şehir, kasaba ve köylerdeki ev, apartman ve içinde oturulan öteki binalarda ise, radyoaktif serpintiye karşı koruyucu SERPİNTİ sığınakları yapılır.

Madde 59 — Basınç sığınakları aynı zamanda radyoaktif serpintiye karşı da koruyacağından, bu tip sığınağa sahip olanların ayrıca serpinti sığınağı yapmalarına lüzum yoktur. Fakat basınç sığınağı olmayan her yerde behemahal serpinti sığınaklarının yapılması zaruretı vardır. Çünkü nükleer bomba başka yerlerde patlasa bile radyoaktif serpinti tesirine maruz kalmanız ihtimali vardır.

Şehrin özelliğine, evinizin bulunduğu mahalle ve yapı tarzına göre hangi tip sığınağı nerede yapmanız gerektiğini, mahallî sivil savunma makamlarından öğrenebilirsiniz.

Madde 60 — Sığınaklar, korunacak veya kullanacakların durumuna göre ayrıca özel ve genel sığınaklar adı altında ikiye ayrılırlar.

a) Özel sığınaklar; evlerde, resmî ve hususî daire, fabrika ve müesseselerin bodrumlarına veya bu binaların hemen yakınındaki sahada yapılırlar. Ve bu binalarda oturan aile, memur ve işçilerin korunmasını sağlarlar. Sığınağa hemen girilmesi icabettiğinden çok yakın bir yere, evin veya müessesenin bodrumuna veya bahçesine inşa edilmeleri şarttır. Bu sığınaklar bina sahipleri tarafından yapılır.

b) Genel sığınaklar ise; halk topluluklarının çok bulunduğu yerlerde veya o anda sokakta bulunanların korunması için (Çarşı, pazar, garaj, liman, istasyon gibi) trafiğin kesif bulunduğu mahallerde hükümet, belediye ve özel idare tarafından müştereken yapılırlar.

Basınç sığınakları:

Madde 61 — Bu sığınaklar; esas itibariyle nükleer silâhların; basınç, ısı, ilk radyasyon gibi anî tesirleriyle, konvansiyonel (Yüksek infilâklı bombalar) silâhların etkilerine karşı yapılmakla beraber serpinti, kimyevî (Zehirli gaz), biyolojik (Mikrop) harb maddelerine karşı da korunma sağlarlar.

Madde 62 — Basınç sığınakları, hassas yerlerde yeniden yapılacak binalarda ve kısmen de halen mevcut sağlam ve dayanıklı binaların bodrumlarında, bina dışında veya elverişli arazide yer altında veya yer üstünde yapılırlar.

Ancak teknik personel tarafından inşa edilebilecek bu sığınaklar hakkında gerekli bilgi ve projeler, mahallî sivil savunma ve bayındırlık müdürlüklerinden sağlanabilir.

Serpinti sığınakları:

Madde 63 — Serpinti sığınakları; esas itibariyle radyoaktif serpinti etkilerine karşı koruyucu olduğundan, serpinti tehlikesine uğrayacak yerlerde yapılır. Ancak bu sığınaklar, aynı zamanda hafif basınca karşı da korunma sağlayabileceklerinden, nükleer veya konvansiyonel bombalarla doğrudan taarruza uğraması muhtemel yerlerdeki basınç sığınağı bulunmayan veya yapılamayan binalarda da, daha kolay olan serpinti sığınaklarının yapılması lâzımdır.

Madde 64 — Serpinti sığınakları, "Aile Hafif Serpinti Sığınağı", "Aile Serpinti Sığınağı" olmak üzere ikiye ayrılır.

Aile Hafif Serpinti Sığınağı: (Bodrum beton blok sığınağı)

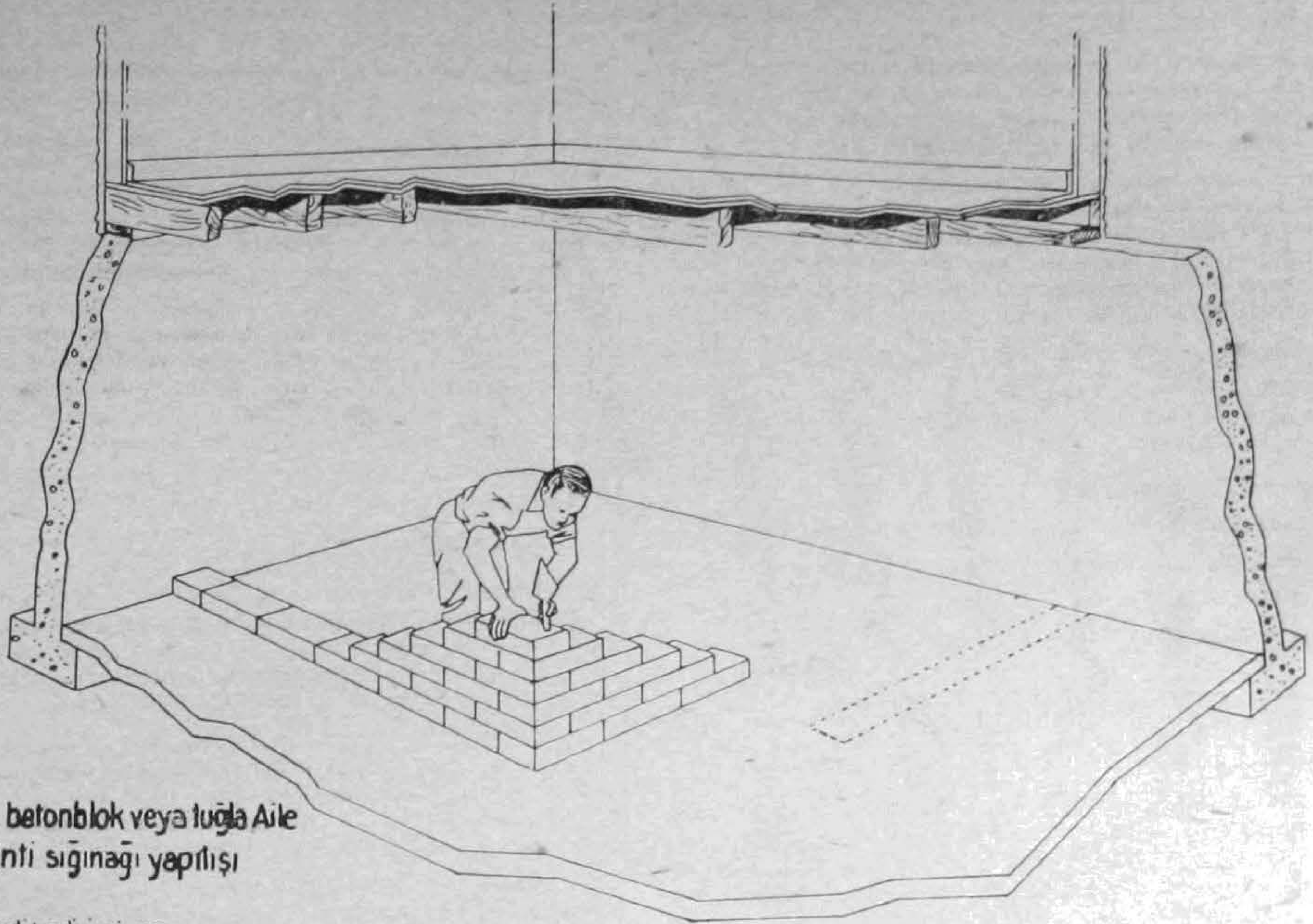
Madde 65 — Bu sığınak halen mevcut veya yeniden yapılacak binaların bodrumlarında bir veya birkaç ailenin barınması için inşa edilecek basit ve ucuz sığınaktır. Daha doğrusu bodrumun içinde yapılacak ikinci bir odadır.

Madde 66 — Mevcut binaların bodrumlarında sığınak yapabilmek için binanın ahşap olmaması, bodrumun en az 2.20 metre yüksekliğinde ve yeter derecede büyük olması ve bodrum tavanının alt kenarı, toprak üst seviyesini aşmaması gerekir. Yer seviyesinden yüksek olduğu takdirde; yer seviyesinden tavana kadar yükselen duvar kısımları dış taraftan ikinci duvarla örülür ve iki duvar arası toprakla doldurulur. Bu arada lüzumlu inşa malzemesinden tuğla, beton blok, briket, kadron, tahta, çivi, kum, kireç, çimento v.s. hazırlanarak inşaata başlanır. Şöyle ki:

a) Toprak seviyesinden aşağıda bulunan, giriş kapısına uzak ve penceresiz bir köşeye şekilde görüldüğü gibi sığınak planı çizilir (Şekil: 7).

b) Bodrumun köşe duvarlarına 10 × 10 kalınlığında dikmeler konur ve 15 santim uzunluğunda vidalarla duvarlara tutturulur, dikme araları yine aynı kalınlıktaki takozlarla bağlanır. Ve buralar raf olarak kullanılır.

c) Yan duvarlara dik olarak çizilen plan çizgileri beton blok kullanılacaksa 20 santim, tuğla kullanılacaksa 25 santim eninde açılır, tesviye edilir. Ve 1 santim kalınlığında harç döşenir, ondan sonra beton blok veya tuğlalar şaşırtmalı olarak dizilir ve sığınak duvarlarının örülmesine başlanır. Beton blokların içi oyuk yani boş ise içleri harçla doldurulur. Ve bu yüzleri döşemeye (Tabana) gelecek şekilde konur. Duvarlar 1.80 metre yüksekliğinde olur. Ve (Bodrum tavanı) na 40 santimden daha fazla yaklaştırılmazlar (Şekil: 8).

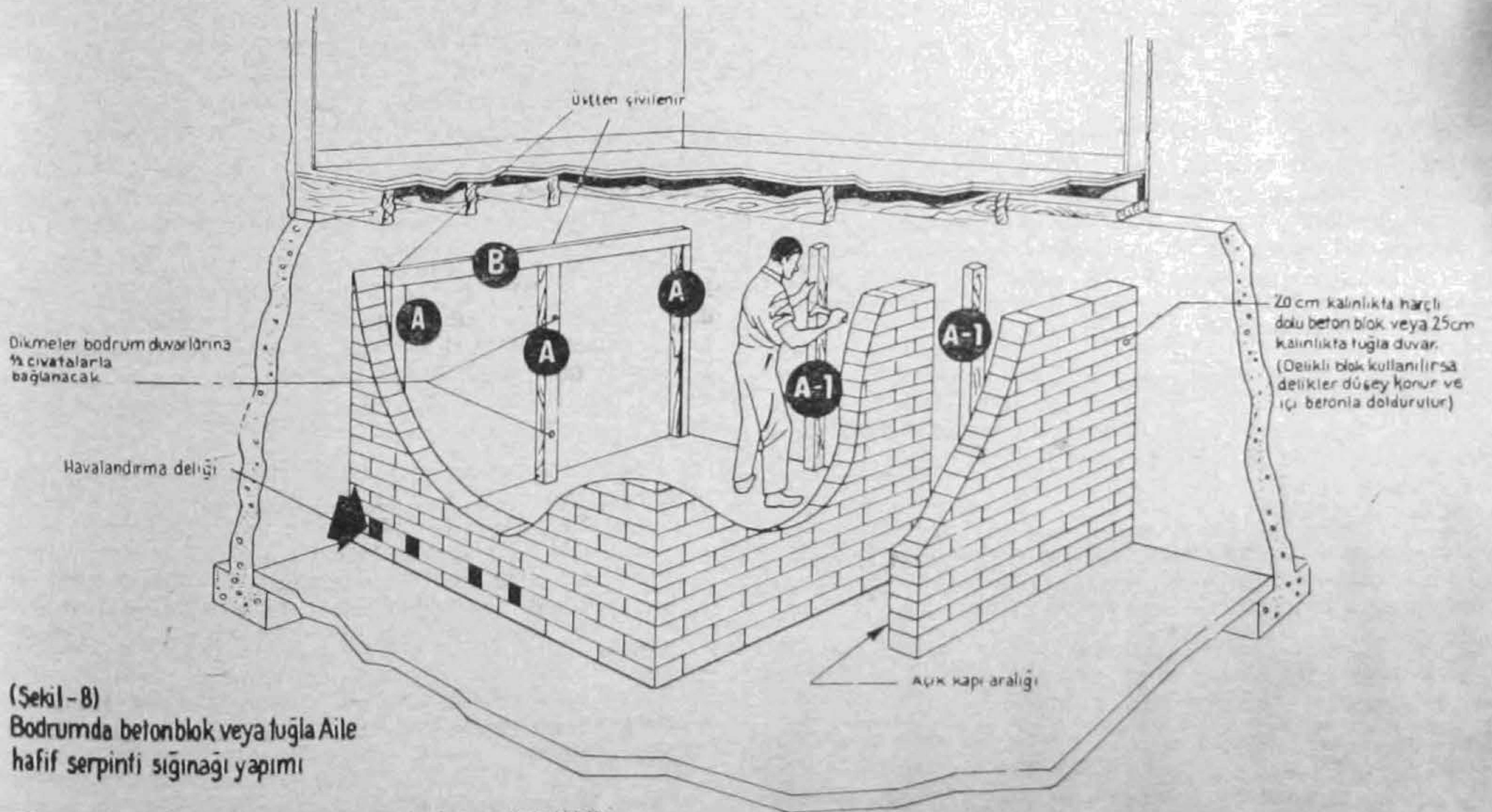


(Şekil - 7)
Bodrumda betonblok veya tuğla Aile hafif serpinti sığınağı yapılışı

Not Duvarın kendi kendinize inşaası:

1- Bodrum döşemesi üzerine sığınak odasının plânı çizilir. Duvarlar beton blokla işlenecekse 20 cm, kalınlıkta, tuğla işlenecekse 25 cm kalınlıkta çizilir.

2- Duvar çizgisi üzerine 1,5 cm kalınlıkta harç konup beton blok veya tuğlalar bu harç tabakası üzerine dizilir.



(Şekil - 8)
Bodrumda betonblok veya tuğla Aile hafif serpinti sığınağı yapımı

Not 1- B kirişi üst seviyesi A dikmelerinin üst başı seviyesinde oluptavan kirişleri bunların üstüne dizilir

d) Mümkün mertebe kalın (10 × 10) tavan yan kirişleri duvar dikmelerine 10 santimlik çivilerle çakılır.

e) Tavan kirişleri (10 × 10) santimetre kalınlıkta olur. Bir uçları tavan yan kirişleri üzerine oturtulur ve çakılır. Diğer uçları yaptığınız duvar üzerine oturtulur. Araları harçla doldurulur. Duvar üzerine konan harcın en az 24 saat kuruması beklenir (Şekil: 9).

f) Ondan sonra tavan kirişlerinin arası latalar veya tahtalarla kapatılır ve üzerine iki sıra beton blok veya tuğla, harçsız fakat şaşırtmalı olarak dizilir. Giriş tarafından örülen sığınak duvarları bodrum yan duvarına kadar uzatılmaz, kapı yeri bırakılır. Yine bu sığınak duvarının 80 santim aralığına ikinci bir duvar daha örülür ve bir koridor yapılır (Şekil: 10).

g) Bodrumda pencere varsa kasaları sökülür ve beton bloklarla içi örülür.

h) Bu sığınaklar 5 kişilikten daha küçük yapılmamalıdır. Kişi sayısına göre boylar şöyledir:

İçten içe genişliği 2 metredir.

İçten içe uzunluk 2.90 metre (5 kişi için)

İçten içe uzunluk 3.20 metre (6 kişi için)

İçten içe uzunluk 3.80 metre (7 kişi için)

İçten içe uzunluk 4.40 metre (8 kişi için)

AİLE SERPİNTİ SIĞINAKLARI

Yerüstü çift duvar sığınağı:

Madde 67 — Bodrumda kâfi yer olmadığı, bodrum bulunmadığı zaman veya geniş arazili çiftlik v.s. gibi yerlerde bahçenin bir köşesine bir serpinti sığınağı yapılabilir. Toprak altı sert kaya veya fazla sulu olduğu zaman bu sığınak bir yerüstü çift duvar sığınağı şeklinde yapılır.

Bu sığınağın duvarları yine beton bloklardan 20 santim kalınlığında olarak çift duvar şeklinde yapılır. Ve iki duvar arasında 50 santimlik bir aralık bırakılır. Bu aralık ince kırılmış taş ve toprakla doldurulur. Bu şekilde 90 santim kalınlığında bir duvar meydana gelir. Çift duvar yer yer demir bağlarla birbirine bağlanır. Tavan olarak 15 santim kalınlığında beton kullanılır. Dış duvarlar tavanın 70 santim üstüne kadar çıkarılır. Ve tavan üzerinde kalan taras 70 santim taş, toprak ve kum ile doldurulur. Giriş aynen bodrum sığınağı gibi zikzaklı olmalıdır. Ve sağlam bir kapı bulunmalıdır. Böyle bir sığınak radyoaktif serpintiye karşı tam bir korunma temin eder (Şekil: 11).

Yeraltı beton sığınağı:

Madde 68 — Toprak kazmaya müsait olduğu zaman toprak altına gömülü beton duvar ve tavanlı bir sığınak yapılır. Bu takdirde betonarme tavan üzerinde 70 santim kadar toprak bulunmalıdır. Bu sığınağın girişinde bir kapak ile dikine bir gemici merdiveni bulunur. Ve bu şekilde bir ön odaya girilir. Bu tip sığınak evin yanına yapılarak bodrumdan sığınağa geçiş temin edilebilir. Bu sığınak da radyosyana karşı tam bir korunma temin eder (Şekil: 12).

Serpinti sığınaklarında aranacak hususlar:

Madde 69 — Her ne şekilde olursa olsun bir serpinti sığınağı yapmak istenilince aşağıdaki hususlar üzerinde durmak gerekir.

a) Büyüklük:

Sığınağa verilmesi gereken en az büyüklük hakkında bir fikir vermek üzere aşağıdaki rakamlar tespit edilmiştir. Aile sığınaklarında insan başına en az 1 metrekare, kalabalık sığınaklarda ise 1,1 metrekare düşünülmelidir.

Yükseklik imkâna göre ayarlanır, en az 1.80 metre net yükseklik olmalıdır. Bodrum içindeki net yükseklik 2,20 metre olduğu zaman bodrum beton blok sığınağında dahi bu yüksekliği temin etmek mümkündür.

b) Duvar kalınlığı:

61 santim beton, 76 santim tuğla veya 91,5 santim toprak radyasyon şiddetini takriben 1/100 oranına indirirler. Bir sığınağın dış duvarı bundan daha az olmamalıdır.

c) Giriş yeri:

Sığınağın girişi, en az bir adet dik açılı dönüşü havi olmalıdır. Sığınağın içine iki kere doksan derece dönülerek girilmesi daha emniyetlidir.

d) Havalandırma:

Bodrum beton blok sığınağında havalandırma duvardaki menfezler ve kapı perdesi yardımı ile temin edilir. 5 - 6 kişilik bir sığınakta 0,1 metrekare menfez bulunmalıdır. Bu maksatla 250 santimetre karelik alânı olan 4 adet delikli beton blok kullanılabilir ve bunların ikisi alt seviyeye konur.

Çift duvarlı sığınaklarda veya yeraltı sığınaklarında bir el vantilatörü şarttır. Vantilâtör adam başına dakikada 0,15 metreküp hava temin etmelidir. Radyasyon hava ile beraber yürümediğinden dolayı sığınak içine dışarıdan hava almak mahzurlu değildir. Ancak radyoaktif tozların sığınak içine girmemesi lâzımdır. Bu sebeple hava giriş borusuna bir toz tutucu filtre koymak faydalı olur. Hava giriş borusu vantilâtörün emmesine bağlanır ve üzerine filtreli bir şapka konur.

Diğer sığınak tedbirleri:

Madde 70 — Büyük kârgir veya beton apartman veya iş hanları gibi binaların duvarları kalın ve alanları geniş olduğundan, içlerinde kendiliğinden sığınak olabilecek nitelikte yerler bulmak mümkündür. Ağır yapılı ve beton döşemeli bir apartmanın zemin katı, alelâde bir evin bodrumundan yapılacak beton blok sığınağı kadar koruma sağlayabilir.

Bu gibi apartmanların toprak düzeyinin altındaki bodrumları, radyoaktif serpintiye karşı koruyucu oldukları gibi, tavanı, çökmesine karşı dayanıklı ise veya takviye olunarak bu dayanıklığa getirilebilirse, basınç tesirlerine karşı da koruyucu olur.

Madde 71 — Apartman binalarının bodrum veya zemin katlarının, dışarıya bakan pencere ve duvarları en az olan ve basınç tehlikesi bulunan yerlerde çöküntüye karşı da tavanı dayanıklı yerleri, sığınak yeri olarak ayrılmalıdır. Bir tehlike sırasında apartmanda oturanların buralardan yararlanma şekilleri ve alınacak tedbirler, önceden aralarında tespit ve düzenlenmelidir.

Madde 72 — Sığınak olarak ayrılan bodrum veya zemin katların dışarı bakan pencereleri kum veya toprak dolu torbalar, tuğla, beton bloklar dizilerek kapatılmalı, dışa bakan kapıların önüne, kum torbaları veya beton bloklarla zikzaklı giriş yolu yapılmalıdır. Bodrumların toprak düzeyinin üstünde kalan kısımları varsa bunlar da toprak ve kum torbaları veya tuğla, briket duvarları ile pekiştirilmelidir.

İvedi hallerde bodrum veya zemin katlarının pencereleri daha basit olarak kitap, mecmua, yatak, yastık gibi şeylerle de kapatılabilir. Tavanları zayıf olan binalarda, tavanın rdyasyona karşı koruyucu değerinin artırılması için üzerine toprak, tuğla; briket gibi şeyler dizilebileceği gibi içi eşya dolu bavul ve sandıklar da konulabilir.

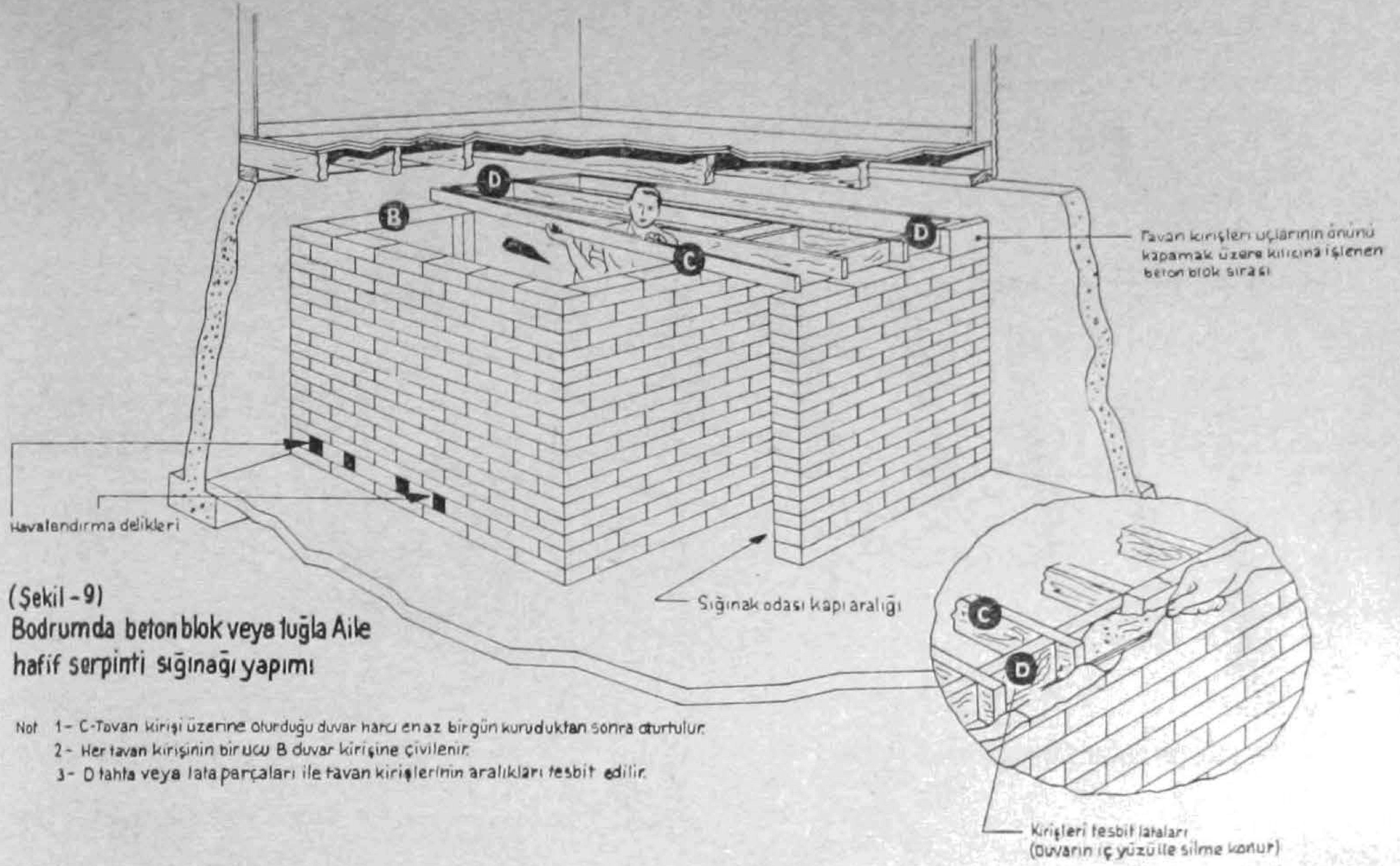
Madde 73 — Hem basınç, hem radyoaktif serpintiye karşı sığınak için; varsa yandaki mağara, dehliz, tünel, menfez, hendek gibi yerlerden veya binaların yıkılması halinde altında kalınmayacak kadar uzaklıkta kazılacak ve üzeri toprakla örtülecek derin çukurlardan (Siperlerden) de faydalanılabilir. Şu kadar ki içerisinde günlerce kalınmaya elverişli olmayanlar, bir iki hafta sürebilecek radyoaktif serpinti tehlikesine karşı kullanılamazlar.

Madde 74 — Sadece radyoaktif serpintiden korunma için, iki katlı bir evin; pencere ve kapıları iyice kapatılmış alt katındaki dış tarafa bakmayan bir odası dahi, radyasyonun dozunu 1/40 oranında azaltabileceğinden yeterli olabilir. En basit bir bina bile serpintiye karşı az çok korunma sağlayabilir ve hayatı kurtarabilir. Serpinti tehlikesine karşı açıkta kalmamak, behemahal kapalı bir yere sığınmak lâzımdır.

Basınç tesirlerine karşı korunmak için ise; özel sığınaklara, derin bodrumlara, kuvvetli betonarme binaların alt katlarına sığınılabilir. Ancak sığınılan yerlerin tavanının, binanın çökmesi halinde çöküntüyü taşıyabilecek dayanıklıkta olması ve buradan çıkış imkânının da bulunması şarttır.

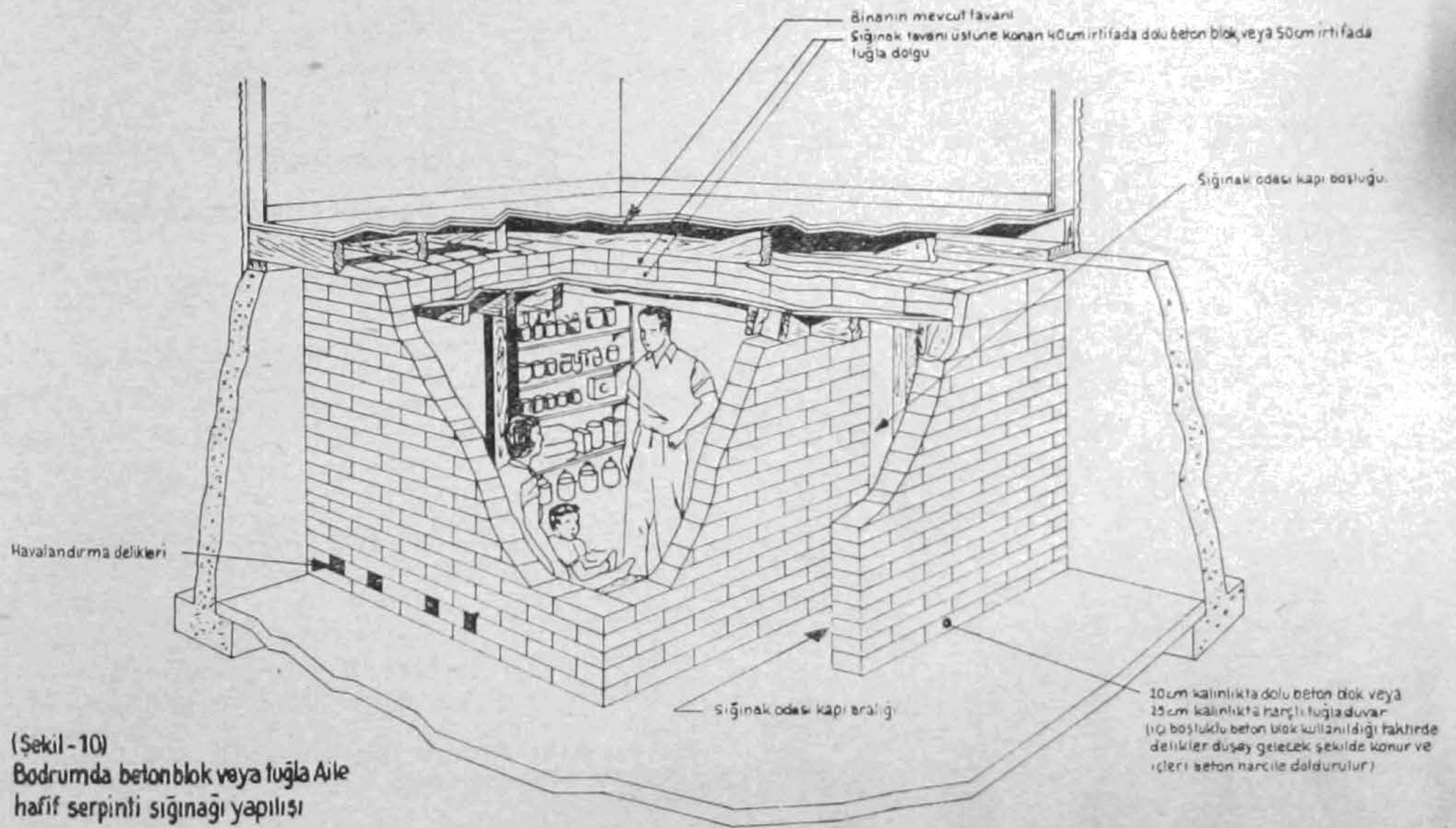
Sığınaklarda alınacak tertip ve tedbirler:

Madde 75 — Sığınaklarda; dışarıdaki radyoaktif serpinti tehlikesinin geçmesi için, bir iki hafta, hatta daha fazla kalmak mecburiyeti olabilir. Bu sebeple bütün ihtiyaçlar önceden düşünülerek sığınak için-



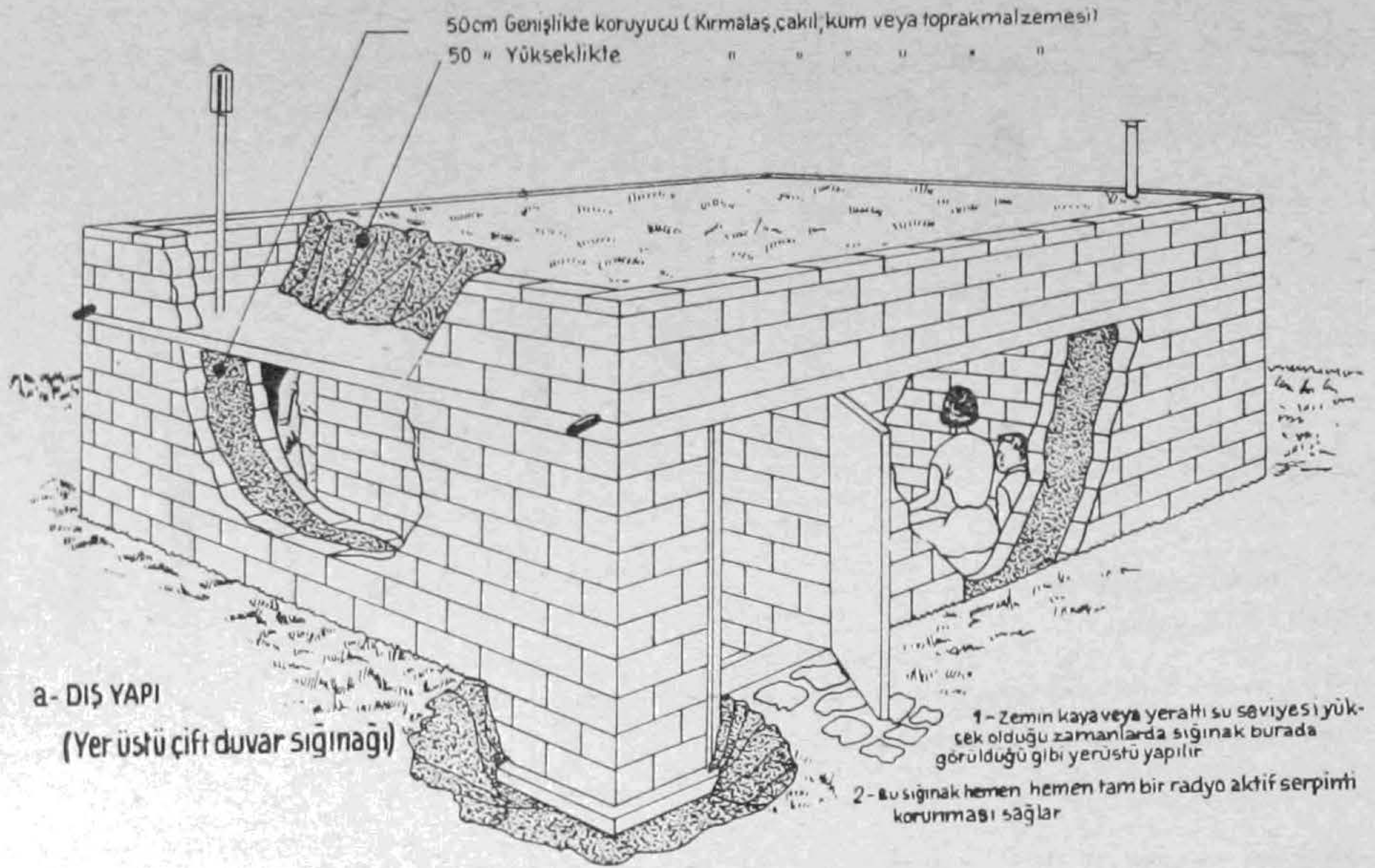
(Şekil-9)
Bodrumda beton blok veya tuğla Aile hafif serpinti sığınağı yapımı

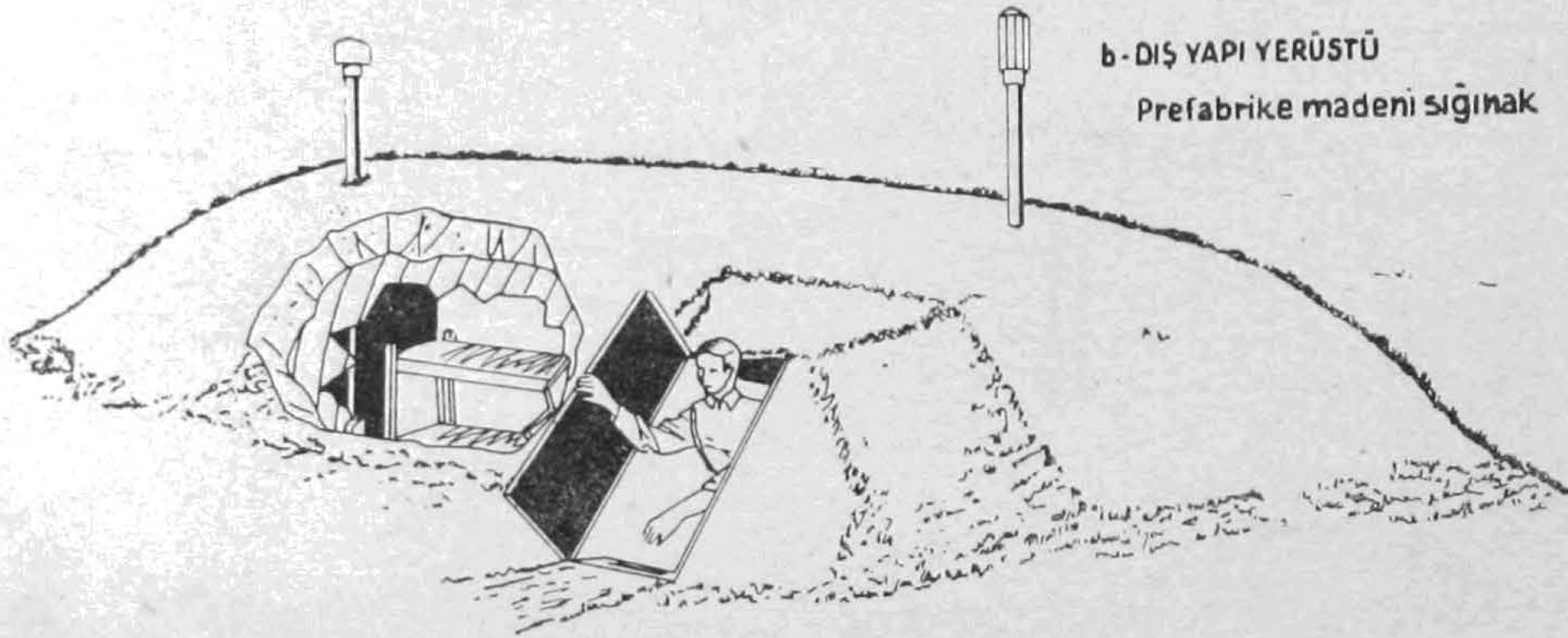
Not 1- C-Tavan kirişi üzerine oturduğu duvar harcı en az birgün kuruduktan sonra oturtulur.
2- Her tavan kirişinin bir ucu B duvar kirişine çivilenir.
3- D tahta veya lata parçaları ile tavan kirişlerinin aralıkları tesbit edilir.



(Şekil-10)
Bodrumda beton blok veya tuğla Aile hafif serpinti sığınağı yapılışı

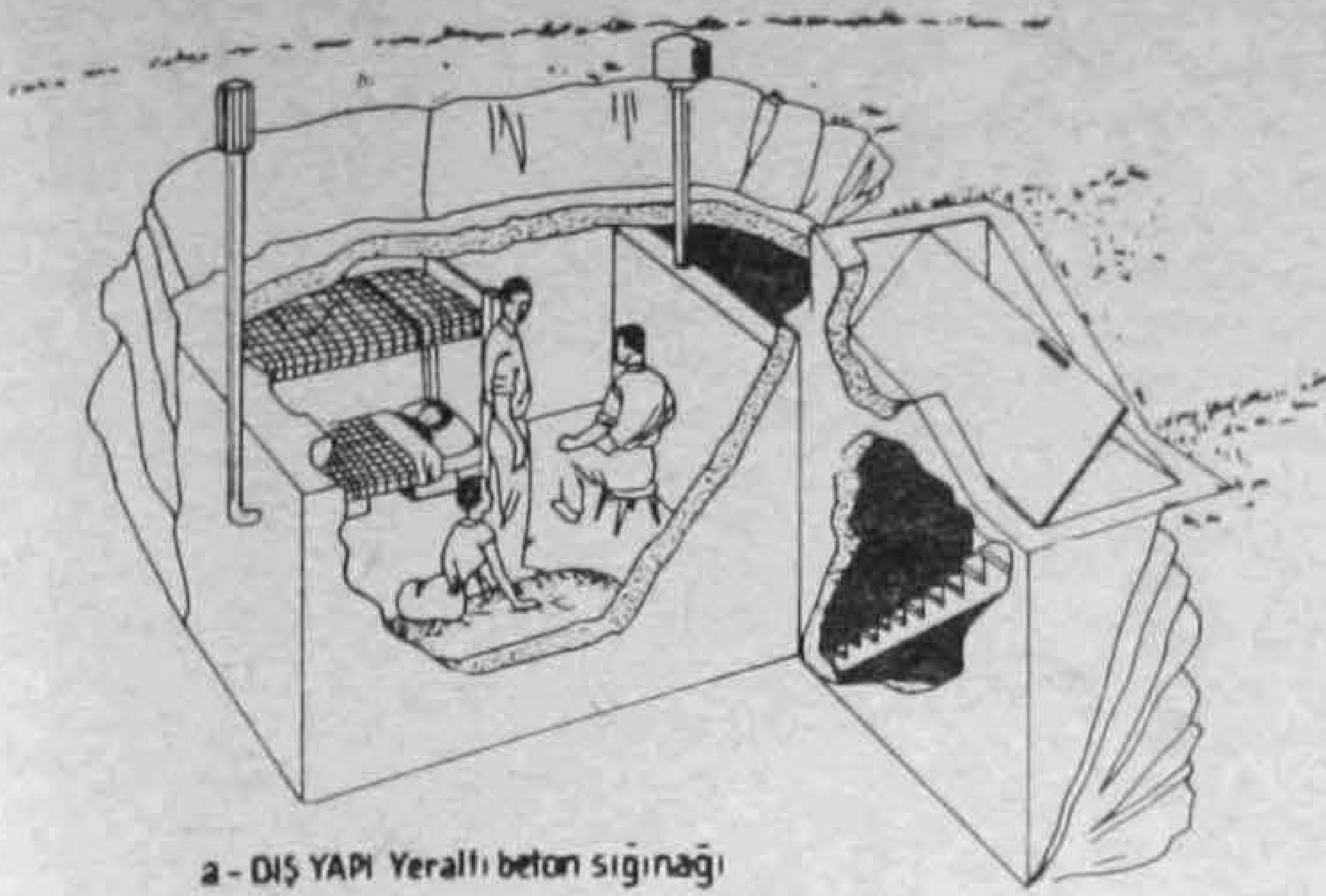
BODRUM BETON BLOK SIĞINAĞI BİTMİŞ HALİ

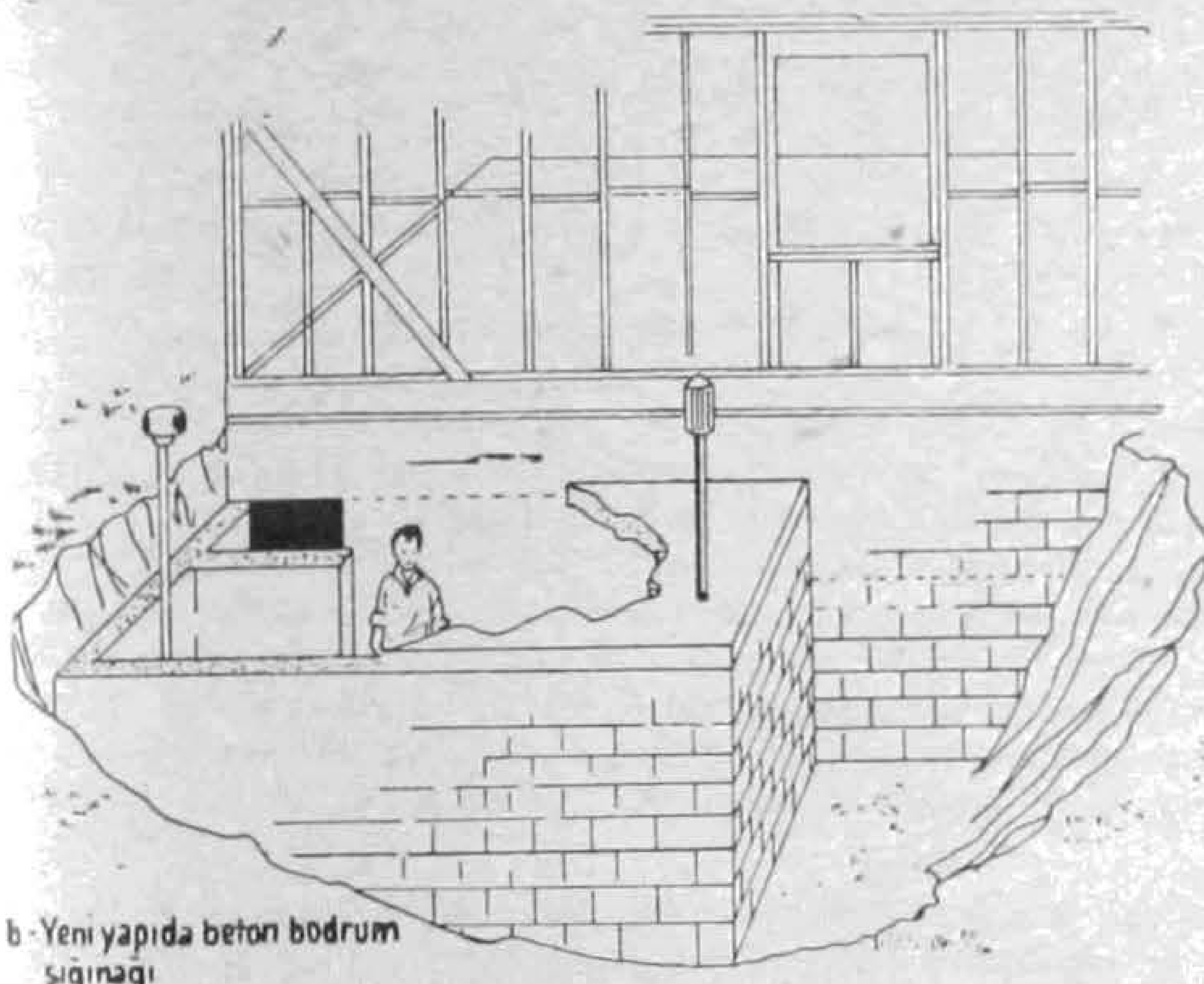




(Şekil - 11)

Aile serpinti Sığınağı





(Şekil - 12)

Aile serpinti Sığınağı

deki hayat ona göre organize edilmelidir. Alârm verildiği zaman bu sığınaklara girilecek ve çıkma müsaadesi verilinceye kadar içeride kalınacaktır. Şu kadar ki iki üç günden sonra radyasyon dozundaki azalmaya göre zarurî ihtiyaçlar için kısa sürelerle dışarı çıkılıp dönülebilir.

Bir mühim husus da dışarıdan haber almaktır. Bu maksatla sığınakta bir pilli (Transistörlü) radyo bulunması lâzımdır. Şehir radyosunun antensiz dinlenip dinlenilemediği de evvelden kontrol edilmelidir.

İkinci mühim husus, sığınak içinde yerleşme olacaktır. Yer çok az olduğu için en uygun şekil aranmalıdır. Yatmak için ikili veya üçlü ranzalar kullanılmalıdır. Oturmak için yine bunlardan faydalanılabilir.

Madde 76 — Sığınak içinde, bazı basit yemekleri yapmak için bir gaz ocağı bulundurulmalı; ancak havanın oksijenini fazla yakmaması için mümkün olduğu kadar az kullanılmalıdır.

Isıtma için de; devamlı olmamak şartıyle, vezüv tipi gibi ufak bir bacalı gaz sobası tavsiye edilir. Baca hava menfezlerine veya binanın mevcut bacalarından birine bağlanabilir.

Sığınağın sıcaklığı ve havası sığınak kapısına konacak perde ile idare edilir. Perde açıldığı zaman sığınağın havası kolayca değişecektir.

Madde 77 — Önemli hususlardan biri de çöp ve insan pisliklerinin atılmasıdır. Bu maksatla girişe ağzı kapalı bir çöp tenekesi veya bidon konur. Sığınak dışında bunun bir yedeği de bulunmalıdır. Diğer ihtiyaçlar için girişe bir helâ iskemlesi veya alafranga bir helâ konulabilir. Eğer kolayca kanalizasyona bağlamak imkânı bulunursa alafranga helâ tercih edilir ve en basit bir şekilde bir huni ve hortum yardımı ile dranaj çukuruna bağlanır. Aksi halde helâ iskemlesi ve ağzı kolayca büzülebilen polietilen torbalar veya lâzımlık ve plastik torbalar kullanılabilir. Bunlar ağzı bağlanarak dışarıdaki çöp tenekesine atılır.

Madde 78 — Sığınağa girerken pilli el feneri, yedek piller, diğer lüzumlu aletler ve sıhhî yardım malzemesi unutulmamalıdır.

Muntazam bir sığınağa fennî bir elektrik tesisatı yaparak ışık, pişirme ve ısınma için elektrikten (kesilmemiş ise) de faydalanmak mümkündür.

Sığınaklarda bulunması gereken şeyler:

Madde 79 — Muhtelif maksatlarla sığınakta bulundurulması gereken başlıca madde ve malzeme şunlardır:

1. Mevsime göre şahsî giyim eşyaları, temizlik ve tuvalet eşyaları,
2. Yatak malzemesi; battaniye vesaire, basit iskemleler,
3. Bir iki hafta yetecek kadar gıda maddeleri, içmek ve kullanmak için su, el kovası, tabak, bardak, kaşık, çatal v.s.
4. Aydınlatma malzemesi; akümülâtör, 15 mumluk ufak ampuller, gemici feneri, elektrik el feneri, yedek piller,
5. Yemek pişirmek için gazocağı,
6. Isıtma tertibatı; gaz sobası ve lüzumu kadar gaz stoku, (Sığınak tercih edilmelidir. Isıtma da bahis konusu ise üç teneke "60 litre" gaz stok edilmelidir.)
7. Çöpleri koymak için ağzı kapalı çöp bidonu,
8. Sıhhî malzeme; ilk yardım çantası ve lüzumlu klasik ilâçlar (Aspirin, karbonat, burun damlası, öksürük şurubu vs.)
9. Basit aletler ve tamir takımı,
10. Pilli radyo ve yedek pilleri, saat,
11. Kitap vs., bazı eğlence malzemesi,
12. Mümkünse basit radyasyon ölçme aleti.

Sığınakta fazla yer tutmamak bakımından yiyecek, içecek, yakacak stokları gibi maddelerin üç günlükten fazlası, sığınağın bitişik veya yakınındaki yine mahfuz bir yerde saklanabilir.

Tahliye, seyrekleştirme veya kabul işleri

Tahliye ve seyrekleştirme nedir:

Madde 80 — Askerî harekâta sahne olabilecek tehlikeli sınır bölgelerinde oturan halk ile millî servetlerden; düşman eline geçmesi sakıncalı görülen kimseler, madde ve mallar, bir olağanüstü halde buralardan tahliye olunarak içerlerdeki emin bölgelere taşınırlar.

Madde 81 — Hava taarruzlarına uğraması muhtemel büyük veya önemli şehir ve kasabalardaki can ve mal kaybını azaltmak için, bu yerlerin ağır hasar görebilecek bölgelerinde bulunan halk ile taşınabilir kıymetli madde ve mallar tamamen boşaltılır, yani tahliye olunur. Hafif hasar bölgelerindeki halk da kısmen boşaltılır; yani seyrekleştirilir. Tahliye veya seyrekleştirilen halk, tahliye veya seyrekleştirildikleri şehir veya kasaba civarındaki mahalle, köy ve kasabalara gönderilerek geçici süre için buralarda yerleştirilirler.

Tahliye olunanların taşındıkları yerlere "Kabul bölgesi", seyrekleştirilenlerin taşındıkları yerlere "Dağılma bölgesi" denir.

Madde 82 — Seyrekleştirmede; o yerdeki memurlar ve diğer görevlilerden lüzum görülenler ile kamu hizmetleri, ekonomik, endüstriyel ve sosyal hayatı için lüzumlu kimseler şehirde kalırlar. Çocuklar, çocuklu kadınlar, hastalar, ihtiyarlar gibi işsiz kimseler öncelikle gönderilirler. Kalanların ve gönderilenlerin seyrekleştirme ve dağılma bölgeleriyle ilişkileri devam eder.

Madde 83 — Hangi sınır bölgelerinin, hangi şehir ve kasabaların hangi bölgelerinin tahliye veya seyrekleştirmeye tabi tutulacakları, buralardan tahliye veya seyrekleştirilecek kimselerin ve malların hangi araçlarla ve yollarla hangi kabul veya dağılma bölgelerine gidecekleri ve yerleştirilecekleri, hangilerinin kalacakları, ilgili makamlarca barış-tan tespit ve planlanır ve bir olağanüstü halde uygulamaya geçilir. Bunlar dışında herkesin yerinde kalması, yetkili hükümet makamlarının emri olmadıkça, kimsenin yerinden oynamaması lâzımdır.

Madde 84 — Gerek tahliye ve seyrekleştirme bölgelerinde ve gerek kabul veya dağılma bölgelerinde oturanlara, hazırlıklı olmaları için ilgili makamlar tarafından barışta iken de bilgi verilebilir.

Tahliye ve seyrekleştirme nasıl yapılır:

Madde 85 — Bir olağanüstü halde tahliye veya seyrekleştirme yapılacağı zaman, yetkili makamlar tarafından görevli personel veya radyo ve sair ilân araçları ile ilgili halka bildirilir.

Yetkili makamlar ve görevliler tarafından verilecek emir ve talimatların, halk tarafından; en çabuk ve en sakin bir şekilde yerine getirilmesi, panik ve kargaşalıklara meydan verilmemesi, bildirilen yerlerde toplanarak getirilen araçlara sükûnetle binilmesi gerekir. Yakın yerlere yaya da gidilebilir (Şekil: 13).



(Şekil - 13)

Tahliyede araca binmek üzere toplanmış bir grup

Madde 86 — Mükellefiyete tabi olmayan kendi araçları ile gitmek isteyenler de mülki idare âmirlerinin emir ve direktiflerine göre hareket ederler.

Tahliye veya seyrekleştirmeye tabi oldukları halde yerlerinden ayrılmayanlar, mülki idare âmirlerinin emri ile zabıtaca zorla çıkarılırlar.

Tahliye veya seyrekleştirmeye tabi tutulmayanların ise, katiyen telâşa kapılmamaları, yerlerinden ayrılmamaları, tahliye faaliyetlerini güçleştirmemeleri lâzımdır. Aksine hareketlerin, panik yaratarak, halk için zararlı sonuçlara yol açacağı hatırdan çıkarılmamalıdır.

Madde 87 — Bu taşınma sırasında nüfus başına (20) kiloyu geçmemek üzere ancak hafif ve çok lüzumlu eşyalar üç günlük kadar yiyecek ve bir miktar su birlikte götürülür. Bunlar hakkında bir fikir vermek üzere düzenlenen liste aşağıdadır.

Birlikte götürülemeyen eşyalar evde kimse kalmıyorsa, binaların bodrum veya alt katlarındaki en sağlam görülen yerlere konulur; kapılar kilitlenir; pencereler ve perdeler kapatılır.

Madde 88 — Tahliye veya seyrekleştirmeye tabi şehir ve kasabaların tahliye ve seyrekleştirme bölgeleri dışında olup da, mahallin kamu hizmetleri, ekonomik, endüstriel ve sosyal hayatı için lüzumlu olmayanlardan kendi arzu ve imkânları ile bulundukları şehir ve kasabaları terketmek isteyenler de, mülkî idare âmirinin müsaadesi ile gidebilirler. Ancak bunlar da, genel tahliye yollarını takip etmek, gittikleri yerlerde yerleşmeleri ve üretir hale gelmeleri hususunda, mülki idare âmirliklerince alınacak tedbirlere uymak zorundadırlar.

Madde 89 — Tahliye veya seyrekleştirme bölgelerindeki halk tarafından, barışta iken ne kadar hazırlıklı ve tedbirli bulunulur; tahliye veya seyrekleştirme sıralarında da ne kadar çabuk, soğukkanlı ve anlayışlı hareket edilirse, iş o kadar kolay ve düzenli yürütülmüş ve o kadar güzel başarılmış olur. Telâş ve heyecandan, moral bozucu hareketlerden ve söylentilerden çok sakınmak lâzımdır.

Madde 90 — Kabul veya dağılma bölgelerinde oturan halka düşen vazife de; tahliye veya sekrekleştirme bölgelerinden gelecekleri barındırmak için gerek mesken ve gerek her türlü araç ve imkânlarıyle onlara yardımcı olmaktır.

Tahliyede şahısların beraberinde götüreceği eşya

Erkekler için (8.200 Kg.)		*Kadınlar için (6.350 Kg.)*		*Çocuklar için (4.100 Kg.)*	
Adet	*Eşya*	*Adet*	*Eşya*	*Adet*	*Eşya*
1	Bağlama ipi	1	Bağlama ipi	1	Bağlama ipi
1	Battaniye	1	Battaniye	1	Battaniye
1	Çift fanilâ	1	Eteklik	1	Elbise
1	Ceket	1	Elbise	1	Eteklik
1	Kazak	1	Kazak	1	Pijama
1	Çift ayakkabı	1	Blûz	1	Kazak
3	Çift çorap	1-2	Takım iç çamaşırı	1	Çocuk bezi takımı
2	Gömlek	2	Gecelik	1	Çift ayakkabı
1-2	Takım iç çamaşırı	3	Çift çorap	2	Çift çorap
2	Pijama	1	Çift eldiven	1	Çift eldiven
1	Çift terlik	1	Çift ayakkabı	1	Yağmurluk
1	Çift eldiven	1	Çift terlik	1	Havlu
2	Havlu	1	Havlu	1	Bıçak
1	Bıçak	1	Bulaşık bezi	1	Çatal
1	Çatal	1	Tabak	1	Kaşık
1	Kaşık	1	Bıçak	1	Diş fırçası
1	Tabak	1	Çatal	1	Tabak
1	Su maşrapası	1	Kaşık	1	Su maşrapası
...	Mendil	1	Su maşrapası	...	Mendil
...	Tuvalet malzemesi	...	Mendil		
		...	Tuvalet malzemesi		

Gibi şeylerdir.

VII. BÖLÜM

Birbirlerine karşılıklı yardım

Madde 91 — Bir felâket halinde yurttaşlar, kendilerine olduğu gibi birbirlerine de yardımda bulunmakla mükelleftirler. Bu yardım aynı zamanda bir insanlık borcudur da. Baş tarafta da belirtildiği gibi mahalli sivil savunma teşkilâtı ne kadar kuvvetli olursa olsun, bir taarruz sırasında bir anda meydana gelebilecek yüzlerce, binlerce yaralının, yıkıntı altında kalanlrın yardımına, birçok yangınların söndürülmesine yetişmesi mümkün olamaz. Bunun içindir ki bu gibi hallerde ilk ve âcil yardımı yurttaşların birbirine yapması lâzımdır. Bu yardımlar ne derece bilgili ve başarılı olursa o derecede fazla can ve mal kurtarılmış olur.

Bunun içindir ki, özellikle düşman taarruzlarına hedef olabilecek şehir ve kasabalarda oturan bütün yurttaşlar, en az bu Yönetmelikte yazılı ilk yardım, hafif kurtarma ve yangın söndürme usullerini bilmelidirler.

Madde 92 — Karşılıklı yardımlaşma işleri; cadde veya sokak kılavuzları veya korunma kılavuzları tarafından da koordine edileceğinden, bu konularda kılavuzların direktif ve talimatlarına behemahal uymak ve isteklerini yerine getirmek gerekir.

Madde 93 — Birbirine yapılacak yardım konuları başlıca şunlar olabilir:

1. Yaralı ve hastalara âcil ilk yardım,
2. Âcil kurtarma,
3. Küçük yangınları söndürme.

1. Yaralı ve hastalara âcil ilk yardım:

Madde 94 — Bir felâketten sonra sağlam kalanlar; varsa bina hastabakıcısının yönetimi altında, önce kendileri arasında sonra da komşuları arasındaki yaralı ve hastaların ilk yardımına koşarlar. Bu yardım için en az aşağıdaki usulleri bilmek; daha iyisi bir ilk yardım kursu görmek lâzımdır.

Yaralar:

Madde 95 — Yara, kesilmiş ve kanamakta olan yerdir. Yara ister büyük, ister küçük, ister derin, ister hafif, ister düzgün, ister parçalı bir halde olsun mutlaka;

a) Kanamayı durdurmak,

b) Mikroplardan korumak lâzımdır.

Madde 96 — Yarayı kirden ve mikroplardan korumak için üzerine sterilize bir gazlı bez parçası koyulur. Kanamayı durdurmak için üzeri sıkıca sarılır.

Eğer kanama ciddî ise kanayan yerin üzerine bir sterilize bez parçası daha koyularak üzeri tekrar ve daha sıkı bir şekilde sarılır. Küçük ve temiz yastık şeklinde ve yarayı kaplayacak büyüklükte bir bez bu iş için çok uygun olur. Sargı olarak da sargı bezi kullanılmalıdır. Temiz yıkanmış mendiller, havlular, çarşaflar, büyük sargı olarak kullanılır. Kâğıt mendil yahut sterilize yastıklar da kullanılabilir. Bu iş, elbise yahut çarşaflardan yapılacak şeritlerle de görülebilir. Bağlamak için kravatlar da kullanılabilir.

Göğüs yahut yüzdeki yaralar üzerine konan sterilize bezlerin yara üzerinde devamlı tutulabilmesi için flâster veya bu işi görebilecek her türlü bantlar kullanılabilir. Yaranın üzerine tentürdiyot ve benzeri antiseptikler katiyen sürülmemelidir. Bu tip kimyevî birleşimler çok kuvvetli olduğundan yarayı tahriş eder. Ancak gereken hallerde yaranın etrafındaki cildin temizlenmesinde kullanılabilirler. Yaranın üst tarafından damarları boğmak suretiyle turnike de zararlı olduğundan kullanılmamalıdır.

Yanıklar:

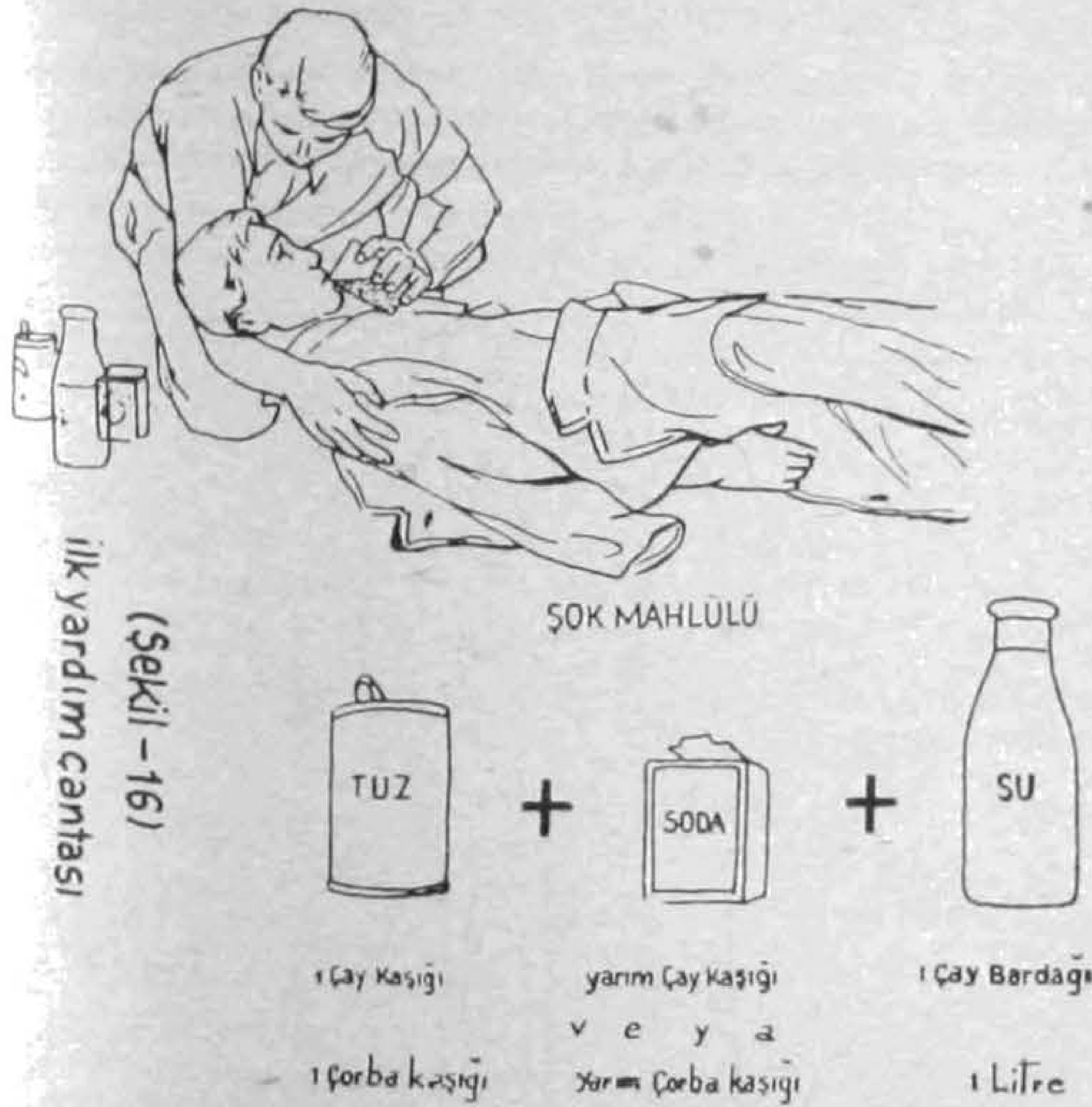
Madde 97 — Yanmış kimselere aşağıdaki ilk yardımlar yapılır.

a) Etrafındaki elbiseler kaldırılarak yanık yerler meydana çıkarıldıktan sonra büyük bir sargı ile güzelce sarılarak yara kapatılır. Yanığın hava ile teması kesilince acısı hafifler.

Yanan yerlere merhemler veya mikrop öldürücü ilâçlar sürülmemeli, ciddî yanıkların tedavisi hekim tavsiyesine göre yapılmalıdır.

Yaraya yapışmış sargıların açılması gerektiği zaman zorla sökülmesine çalışılmamalı; bu gibi hallerde krem veya yağlı merhemler kullanılmalıdır.

b) Yanıktan mustarip olanlara bol su içirilmelidir. Ağır yanıklarda şoku önlemek için, bir çay bardağı suya yarım çay kaşığı karbonat (Yemek sodası), bir çay kaşığı tuz karıştırılarak yaralılara verilir. (Şekil: 14). Ancak yarı baygın, baygın veya vücut sathının en az yarısı yanmış kimselere bu gibi mahlullar verilmez.



(Şekil-14)
Şok tedavisi

Kırıklar:

Madde 98 — Kırıkları anlamak kolaylıkla mümkün olmaz. Ancak aşağıdaki belirtilere bakarak kırık olup olmadığını kestirmek mümkündür.

1. Yaralı; bir uzvundan çok ıstırap duyuyor ve onu kullanamıyorsa;

2. Yaralı; kemiğin kırıldığını hissettiğini, yahut sesini işittiğini söylüyorsa;

3. Yaralının şikâyet ettiği uzuv, normal halinden farklı ve dönmüş bulunuyorsa;

4. Veya sair şekilde kırık olduğundan şüphe ediliyorsa; yaralıya kırık tedavisi yapılır.

Madde 99 — a) Kırık dirsekle omuz arasında ise, kol vücuda sargılarla geçici olarak bağlanır. Dirsekten aşağısı askıya alınır. Kırık, dirsekten aşağıda veya bilekte ise kol bir kitap, dergi veya gazete tomarı ile tespit edilir, üzeri gevşek bir şekilde bağlanır ve askıya alınır (Şekil: 15).

b) Kırık uyluk kemiğinde veya kalçada ise; bacak kırığın üstünden ve altından, dizin yukarısından, aşağısından, ayak bilek yerlerinden ve ayaklardan bağlanır.

c) Kırık dizden aşağıda ise; bu çeşit kırıklarda kalın ve sıkıca sarılmış battaniye ayağı düz tutmak için uygun bir araçtır. Kırılan ayak bunlardan birinin üzerine konularak bacak bununla sarılır ve battaniyenin üzeri muhtelif yerlerinden bağlanır.

d) Ağrı sırtta veya boyunda ise ve eğer yaralının sırtı yahut boynu ciddî bir şekilde zedelenmiş ise ve yaralı acıdan dolayı "hareket edemiyorsa" bel kemiği kırılmış olabilir. Bu takdirde yaralıya çok ihtimam edilmelidir. Bir sedye veya sedye hizmetini görebilecek diğer bir aracın üzerine yaralı hafifçe yuvarlanarak veya kaydırılarak sırtının bükülmemesine çok dikkat edilir. Bunun için yaralının sırtüstü yatırılmış durumda taşınması, boynunun altının yastıkla takviyesi ve başının iki tarafına da, sağa sola hareket etmesini önlemek için yastık konulması gerekir.



(Şekil - 15)
Gazete kâğıdı ve emprovize bir sargı ile askıya alınmış bir kol.

Boğulma ve bayılmalar:

Madde 100 — Boğulmalar; boyun ve göğüs üzerine yapılan tazyikten ileri gelir. Ve genel olarak öksürük, hırıltı ve saire gibi nefes alma zorlukları şeklinde belirir. Daha sonra teneffüs durur; hastanın yüzü morarır; dudakları ve tırnakları morumtrak bir renk alabilir.

Boğulma vakasında derhal yapılacak iş, hastayı bu duruma getiren sebeplerden kurtarmaktır. Bunun için;

a) Eğer hasta bir elektrik teline temas halinde bulunuyorsa, cereyanı kesmek veya lastik eldiven veya hiç olmazsa kuru bir sırık veya iple elektrik telini iterek hastayı kurtarmak lâzımdır.

b) Eğer hasta gaz, duman veya su ile dolu bir yerde veya toz, toprak içinde bulunuyorsa, hemen buradan çıkarılmalıdır. Yüzükoyun yere yatırılarak başı bir tarafa çevrilmelidir. Ağzının içi ve boğazdan nefes almaya mani herhangi bir şey bulunup bulunmadığı parmakla araştırılmalı varsa çıkarılmalıdır.

Bundan sonra usulüne göre suni teneffüs yaptırılmalıdır.

Madde 101 — Patlamalar dolayısıyle düşecek taş veya diğer ağır parçalar başlara rast gelerek bayılmalara sebebiyet verebilir. Normal olarak bu gibi vakalarda bayılan kimse birkaç dakika, yahut en çok bir iki saat içinde kendine gelir. Ancak ayılıncaya kadar geçen süre içinde böyle bir kimse, dili tersine dönerek boğazını kapamak ve boğulma tehlikesiyle karşı karşıya olduğundan, sırt üstü değil yüzünün bir tarafı yere gelecek şekilde yere yatırılmalıdır, yüzlerinin yastığa vesaireye gömülmemesine dikkat olunmalıdır.

Donmalar:

Madde 102 — Şiddetli soğuğa maruz kalan kimselerin bilhassa uç kısımlara tesadüf eden organlarında (eller, ayaklar, burun, kulaklar gibi) donma vukua gelebilir. Donan organlar duyarlıklarını kaybederler, renkleri beyazımsı bir hal alır. Çok defa duygu kaybolmuş olduğundan şahıs bu durumdan habersizdir.

Tedavi için, organı donan kimseyi oda sıcaklığında yani 20 - 22 derecede bir yere nakletmek lâzımdır. Donmuş organların fazla sıcağa maruz bulunması, soba veya ateşe tutulması doğru değildir. En doğru olan hal, vücudun kendi kendine ısınmasına imkân sağlamaktır. Donan organı karla ovmak veya friksiyon yapmak tehlikelidir. Donma çok ciddi bir haldir, ilk fırsatta hekim yardımı aranmalıdır.

Yaralı bazı bilgiler:

Madde 103 — a) Yaralılar; yarasının ciddi olup olmadığı anlaşılıncaya kadar, başı vücudunun hizasında olmak üzere rahat bir yerde sırtüstü yatırılmalıdırlar.

b) Yaralılar, mümkün mertebe, sıcak ve sakin tutulmalı, kesin zaruret olmadıkça hareket ettirilmemelidir. Taşınması gerekenler 108, 109 uncu maddelerde anlatıldığı gibi çok itinalı olarak taşınmalıdırlar.

c) Yaralıların; toz topraktan korunmaları için mümkünse üzerlerine battaniye, yorgan, kilim gibi şeyler örtülmeli; ağızlarına toprak kaçmışsa iyice temizlenip nefes almaları kolaylaştırılmalıdır.

d) Kusan, yahut tam manasiyle kendine gelmemiş olan veya karnından yaralanmış bulunan bir kimseye ağzından hiç bir şey verilmemelidir.

İlk yardım malzemesi:

Madde 104 — İlk yardım hizmetleri için her evde en az aşağıda yazılı ilâç ve malzeme bulunur. Ve derli toplu ve kolayca taşınır şekilde olması için bir ilk yardım çantası içinde saklanır (Şekil: 16).

İlâçların şişe veya tüp kapaklarının sıkıca kapanmış olmaları, rutubetsiz ve serin bir yerde saklanmaları ve zaman zaman kontroldan geçirilmeleri lâzımdır.

Miktarı	*Cinsi*
1 Şişe	Tablette potassium chlorate (yaraları ve kesikleri temizlemek için)
1 Küçük şişe	Karanfil ruhu
12 Adet	Aspirin
125 Gram	Yemek sodası (Karbonat)
250 "	Tuz (Bir çorba kaşığı tuz, yarım çorba kaşığı soda bir litre suda eritilerek ağır yanıklı ve şoklu hastalara içirilir.)
1 Adet	3 santim genişlikte 5 metre uzunlukta gazlıbez sargı
2 "	Üçgen bandaj
12 "	10 × 10 cm. büyüklüğünde steril pansuman veya kompres (Yanıkları sarmak için)
12 "	Hazır pansumanlı sargı
1 "	Flâster (1 santim genişlik, 5 metre uzunluk)
1 "	Küçük makas
12 "	Çengelli iğne
1 "	Derece
1 "	Damlalık
1 "	Su tableti
1 "	Su bardağı
2 "	Havlu
Bir miktar	Çeşitli bandajlar ve sargılar
Bir miktar	Kırık sarmak için tahta, plastik çubuklar.

2 — Hafif kurtarma işleri:

Kurtarma işleri:

Madde 105 — Düşman taarruzlarının tesiriyle birçok binalar yıkılmış veya hasara uğramış; birçok kimseler de bu yıkıntıların arasında veya altında kalmış olabilir.

Bilgisiz ve tecrübesiz kimseler tarafından girişilecek kurtarma faaliyetleri, çok zaman daha büyük felâketler doğurur.

Bu bakımdan kurtarma işleri; kılavuzların ve bu konuda eğitim görmüş kimselerin gözetimi ve yönetimi altında yapılmalıdır.

Madde 106 — Kurtarma servisi personeli olay yerine gelinceye kadar, hafif kurtarma işleri kılavuzlar tarafından düzenlenecektir.

Sağ ve sağlam olanlara düşen görev, kılavuzların göstereceği yolad bu faaliyete katılmaktan ibarettir. Kendi aile efradını aramak ve kurtarmak maksadiyle kendiliğinden enkaz içine veya hasar görmüş binalara girmek, uygun değil ve tehlikelidir.

Madde 107 — Kurtarılan yaralılar; mümkün merkebe yakındaki soğuk ve sıcak müteessir olmayacak, emniyetli ve kapalı bir yere taşınarak istirahatleri ve ilk yardımları sağlanır.

Taşınma sırasında yaralıların yaralarının incitilmemesine çok itina edilmelidir. Yaralı emniyetli bir yerde ise veya her ne suretle olursa olsun hareket ettirilmesi ölümüne sebep olabilecekse, hareket ettirilmeyerek yerinde tedavisine çalışılmalıdır.

Yaralıların taşınması:

Madde 108 — Yaralıları taşımak için en iyi araç sedyedir. Sedye bulunmazsa kopmuş bir kapı, yeter büyüklükte bir saç parçası, küçük bir merdiven gibi şeyler de sedye olarak kullanılabilir. Yaralının düşmemesi için ip, çarşaf vesaire gibi şeyler de güzelce bağlanmalıdır.

Madde 109 — Sedye veya sedye işini görecek malzeme bulunmadığı takdirde yaralının ve bulunduğu yerin durumuna göre çeşitli şekillerde taşınırlar. Bu usullerden bazıları aşağıda gösterilmiştir.

a) Yaralı; şuuru yerinde ve tutunmaya muktedir ise, sırta alınmak veya koltukları altına girilerek yanlarından desteklenmek suretiyle taşınır (Şekil: 17).

(Şekil - 17)

Koltuktan destekleme suretiyle taşıma

b) Şuuru yerinde değilse, kollar hastanın omuzları altından geçirilmek suretiyle kaldırılarak ağırlığını ortalayacak şekilde omuzdan arkaya sarkıtılır (Şekil: 18).



(Şekil-18)

İtfaiyeci usulü kaldırıp taşıma

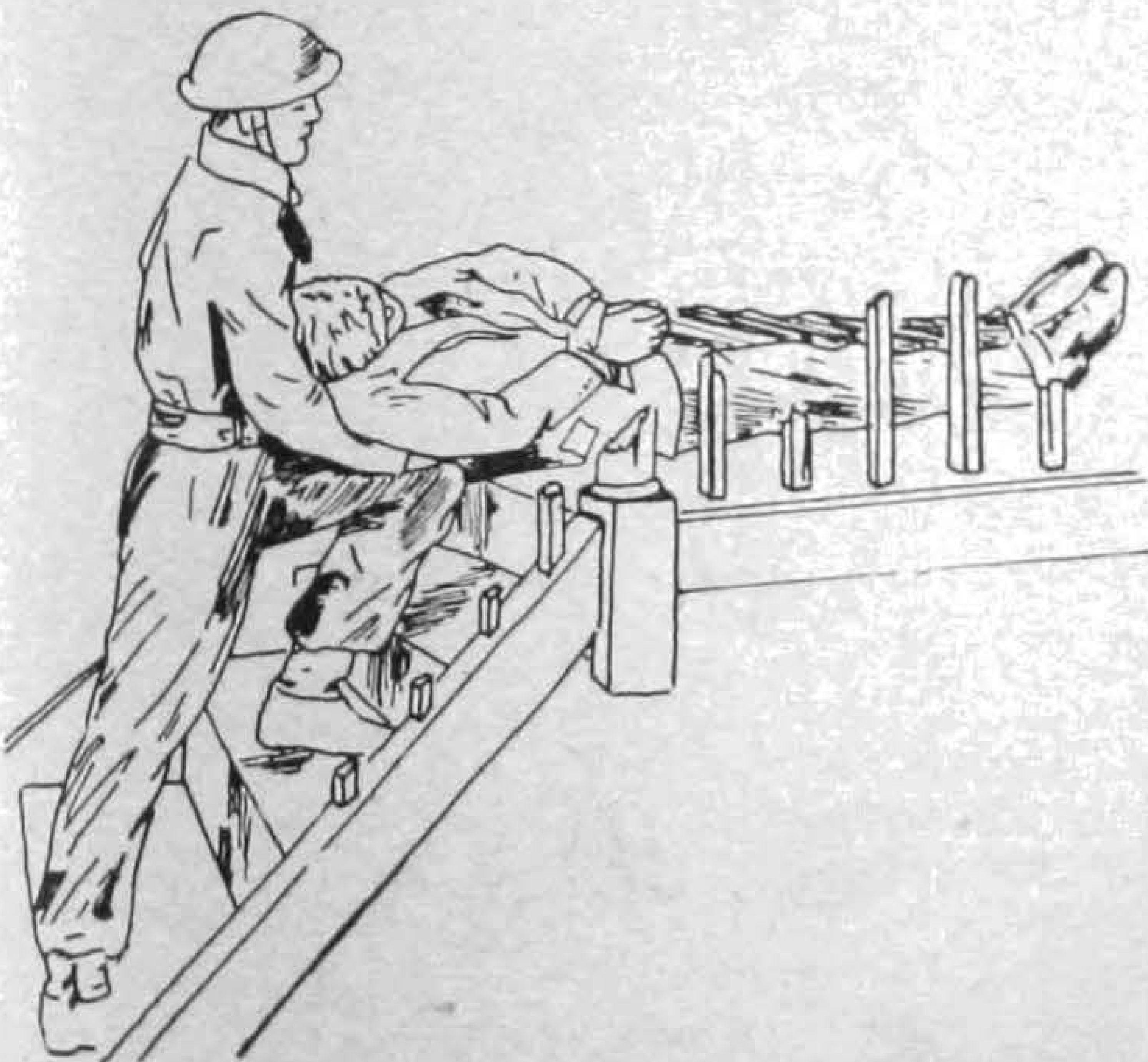
c) Yaralıların, arka üstü elleri bileklerinden bağlanarak, kurtarıcı kimse başını yaralının kolları arasından sokup havaya kaldırdıktan sonra diz üstü yürüyerek yaralıyı sürümek suretiyle taşır (Şekil: 19).



(Şekil-19)

Yerde sürünme suretiyle taşıma

d) Merdivenlerden indirilmesi gerekenlerin, kollar yaralının arka tarafından ve koltukları altından sokularak yaralının başı kollar arasına alınır ve arka üstü çekilir (Şekil: 20).



(Şekil-20)

Yaralıların merdivenden indirilmesi

Madde 105 — Birden fazla kurtaracak kimse varsa:

a) Biri koltukları altından girmek, biri bacakları arasından girerek elleriyle baldırlarından havaya kaldırılmak suretiyle taşınır (Şekil: 21).



(Şekil-21)

Koltuk ve bacaklardan kaldırılarak taşıma

b) Kurtaracakların kolları yaralının koltuk altından geçirilerek çaprazvari kalçaları üzerinde tutulur; diğer elleri de dizleri altına kenetlenerek kaldırılır (Şekil: 22).



(Şekil - 22)

İki el üstünde taşıma

c) Kurtaracak iki kişiden birinin bir, diğerinin iki veya her ikisinin de iki olmak üzere 3 veya 4 el birbirine kenetlenerek yaralı bu eller üzerine oturtulur. Ve kolları da omuzlar üzerinden atılarak kaldırılır (Şekil: 23).

d) Üç kişi, arkası üstü yatan hastayı elleriyle altından dengeli bir şekilde tutarak ve üçü de aynı zamanda ve yavaşça kaldırarak uygun adımlarla hep beraber yürümek suretiyle götürürler (Şekil: 24).

Tesislerdeki hasarlar:

Madde 110 — Hasara uğramış binalarda elektrik, gaz, su tesisleri de hasara uğrayarak zararlı hale gelmiş olabilirler. Bunların ana sigorta veya musluklardan kesilerek işlemez hale getirilmeleri mümkün olmadığı takdirde aşağıdaki şekilde geçici tedbirler alınmalıdır.

a) Elektrik; elektrik telleri çıplak olarak tutulmamalı; tutmak mecburiyeti varsa lastik malzeme, kuru ağaç parçaları, süpürge gibi iletken olmayan malzeme kullanılmalıdır. Basılan yerde kuru olmalı, daha iyisi ayakların altına kuru bir tahta parçası alınmalıdır.

b) Gaz: Gaz borusu kopmuşsa geliş ucu çekiçle ezilmeli; sızıntılar varsa bir parça kil veya benzeri maddelerle sıvanarak sızıntıyı engellemeye çalışılmaldır.

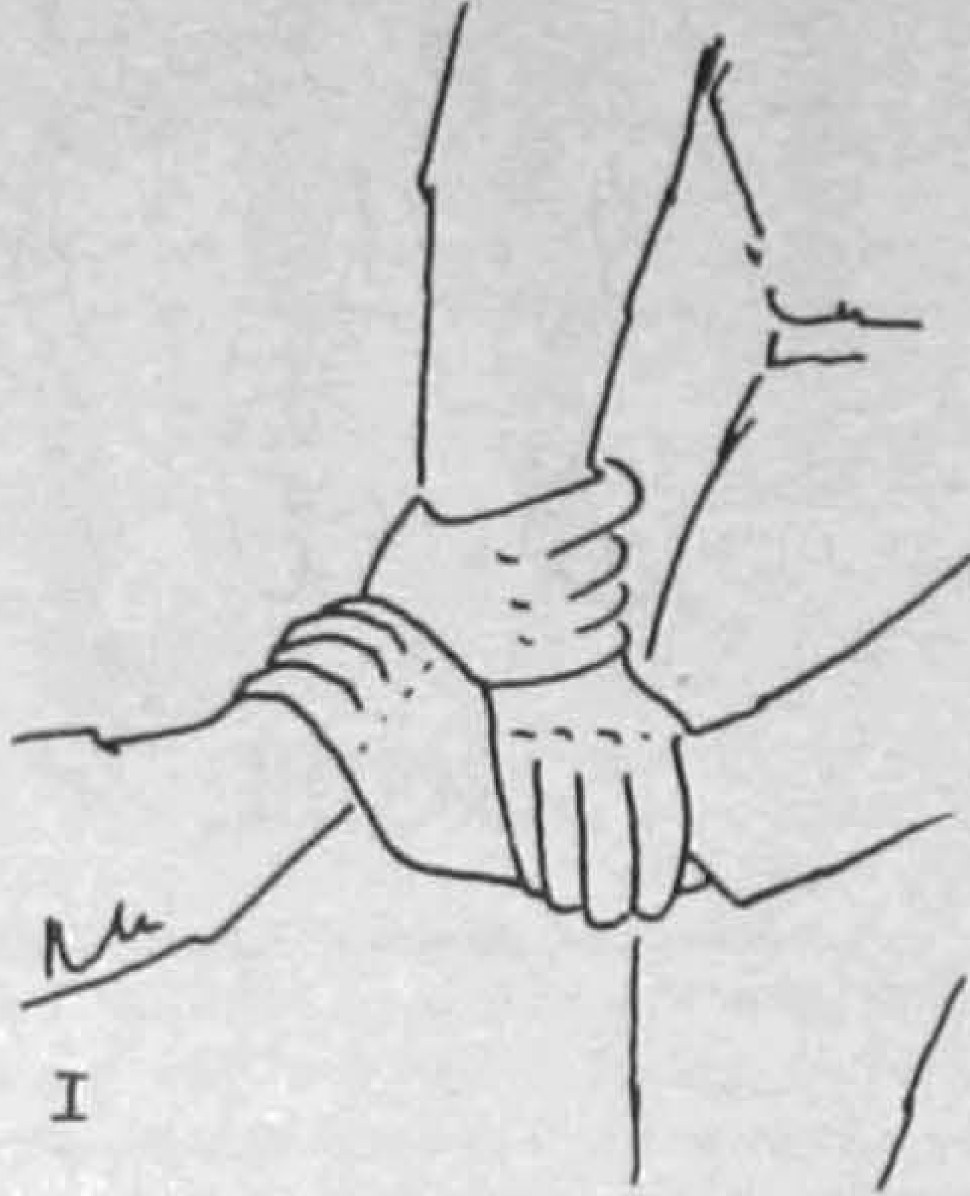
c) Su: Su borusu kopmuşsa aynı şekilde su gelen ucu çekiçle ezilmeli veya bir bez parçası sarılı takozla iyice tıkanmalıdır. Boru kırılmamışsa da su kaçırıyorsa çamurlu bez sarılarak veya killi çamur sıvanarak sızıntının kesilmesine çalışılmalıdır.

Malzeme:

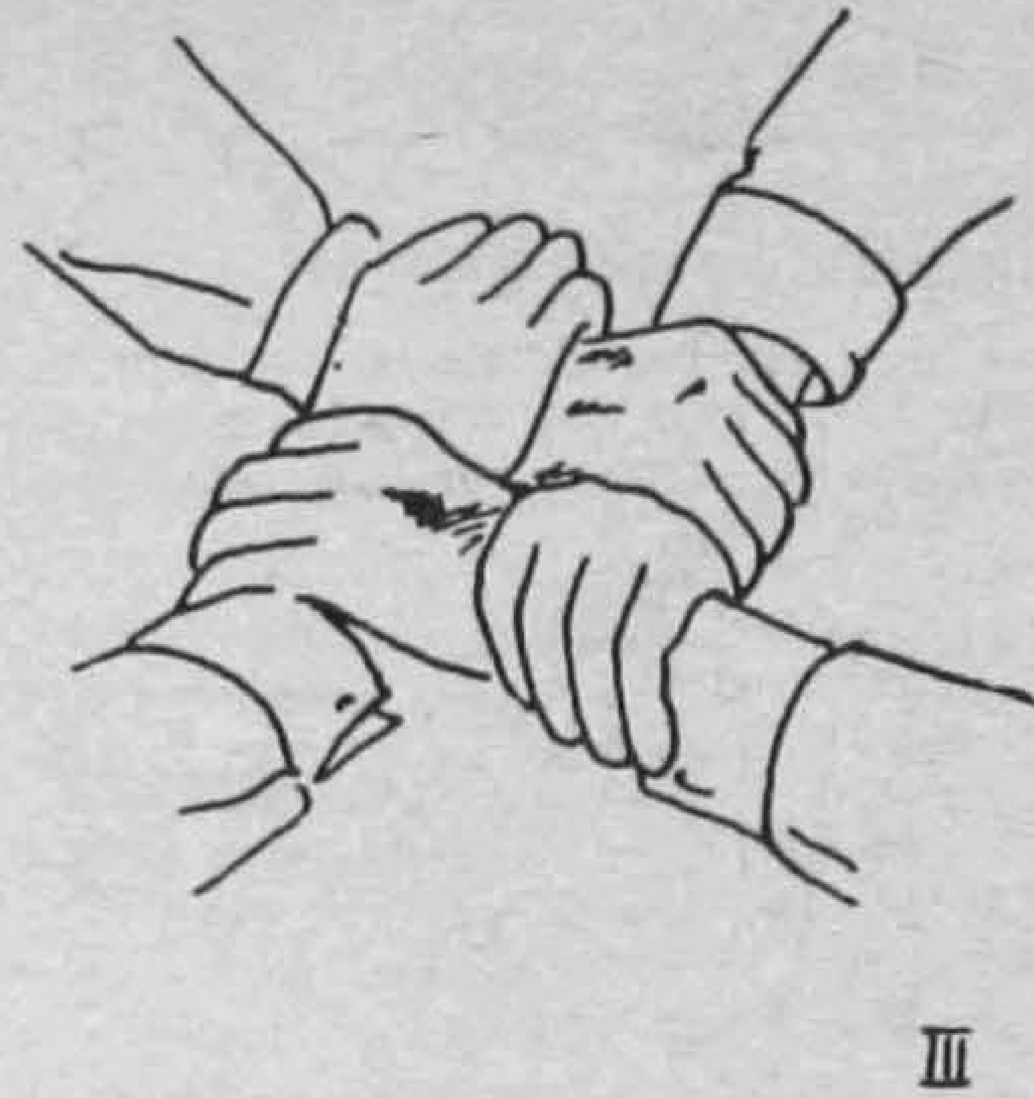
Madde 111 — Hafif kurtarma ve hasarları onarma işlerinde kullanılmak üzere her evde bir kazma, bir kürek, bir çekiç, bir balta, bir destere, bir pens, bir tornavida, yarım kilo çivi, birkaç parça tahta gibi malzeme bulundurulmalıdır.

3 — Yangın söndürme:

Madde 112 — Binalarda çıkacak yangın başlangıçlarının, önce o binada oturanlar tarafından söndürülmesine girişilir. Kendi binaların-



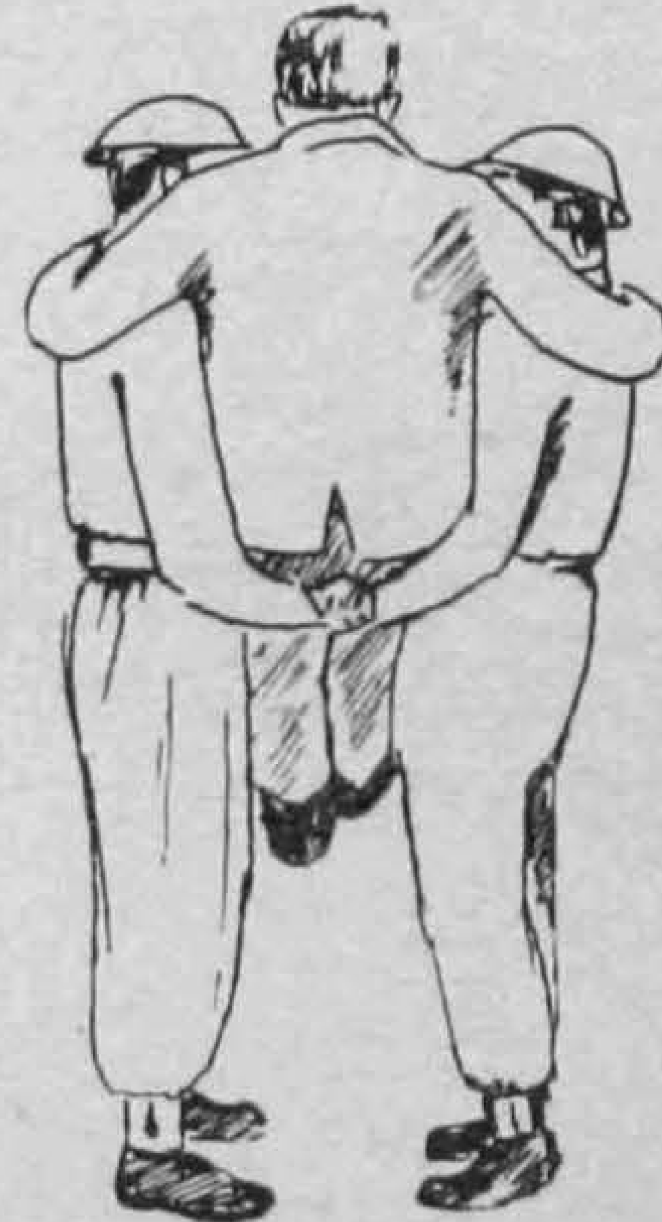
I



III



II



IV

(Şekil - 23)

Üç veya dört el üstünde taşıma



(Şekil - 24)

Üç kişinin bir yaralıyı taşıması

da yangın çıkmamış olanlar, komşu binalarda yangın varsa mevcut malzemeleriyle birlikte o binalardaki yangını söndürmeye yardıma giderler. Böyle tek tek çıkan yangınlar başlangıçta önlenemezse, etrafındaki bütün binalara ve semte yayılabilir.

Yangın söndürme usulleri ve malzemesi hakkında ilgili bölümde yeter bilgi verilmiştir.

VIII. BÖLÜM

İkaz ve alârm haberleri ve bu haberlerde yapılacak işler

Hazırlık ikazı:

Madde 113 — Bir savaş tehlikesi halinde Hükümetçe lüzum görüldüğü takdirde sivil halk ve müesseselerin gereken son hazırlık tedbirlerini alabilmesi için "HAZIRLIK İKAZI" verilir. Bu ikaz radyo vesair yayın araçları ile de ilân olunabilir. Bu İKAZ üzerine;

a) Binalardaki korunma personeli ve malzemesi ve sığınak yerleri bir kere daha gözden geçirilerek eksikleri varsa tamamlanır ve hizmete hazır bulundurulur.

b) Daha önce, sivil savunmanın tavsiyelerine uygun bir sığınak yeri hazırlanamamışsa, binanın bodrum veya zemin katında, dışarıya bakan pencere ve duvarları en az, çöküntüye en dayanıklı bir yer sığınak olarak hazırlanır.

c) Emir verilmişse ışıkların söndürülmesi ve karartılması tedbirleri alınır.

d) Binanın çatısında ve etrafındaki kolayca yanıcı ve parlayıcı maddeler varsa, zararsız yerlere kaldırılırlar.

e) En az bir haftalık yedek yiyecek ve içecek maddeleri tamamlanarak kapalı kaplar içinde saklanır.

Tehlike haberleri:

Madde 114 — Olağanüstü veya savaş hallerinde, ikaz-alârm sistemi vasıtasıyle, düşman hava taarruzları ve radyoaktif serpinti tehlikesi ile tehlikenin geçtiği haberleri ilgili bölgeler halkına duyurulur.

Bu haberler ve bunların bildirilmesinde kullanılan araç ve işaretlerin çeşitleri ile bu haber ve işaretler üzerine yapılacak hareketler ve alınacak tedbirler aşağıda gösterilmiştir.

Bunların bütün yurttaşlar tarafından çok iyi BİLİNMESİ VE BELLENMESİ LÂZIMDIR.

Madde 115 — Tehlike haberleri;

1. İkaz (Sarı ikaz),
2. Alârm (Kırmızı ikaz),
3. Radyoaktif serpinti tehlikesi,
4. Tehlike geçti (Beyaz ikaz),

Olmak üzere dört türlüdür.

Madde 116 — İKAZ (Sarı ikaz); taarruz ihtimali var demektir. Üç dakika çalınacak devamlı siren (Canavar düdüğü) sesi ile duyurulur.

Bu işareti duyunca:

a) Ev veya herhangi bir bina içinde bulunuyorsanız; havagazı, elektrik ve su ana anahtarlarını kapayınız. Yanan ocak veya soba varsa söndürünüz veya kapaklarını iyice kpatınız. Açık kpı ve pencereler varsa kapatınız, perdeleri çekiniz. Gece ise dışarı ışık sızmamasını kontrol ediniz. Daha evvel sığınağa konulmamışsa kapalı kaplar içindeki yiyecek ve içecek maddelerini sığınak yerine götürünüz ve sığınak yerini hazır bulundurunuz. Koruyucu maske, ilk yardım çantası, elektrik el feneri gibi malzeme ile mevsime göre palto, manto, pardesü gibi giyeceklerinizi yanınıza alarak alârm işaretinde hemen sığınağa gitmek üzere hazırlanınız.

b) Açıkta bir yerde bulunuyorsanız; çok yakında ise evinize veya iş yerinize gidiniz. Veya bir alârm halinde hemen saklanabilmek üzere civarınızdaki genel sığınaklara, sığınaklar yoksa yeraltı geçitleri, dehlizler, sağlam pasajlar, bodrumlar, duvarlar, çukurlar gibi sığınılmaya elverişli yerlerin yakınlarına gidiniz.

c) Taşıt araçlarında iseniz; yakınsa hemen şehir dışına çıkılır veya bir alârm halinde yolcuların kolaylıkla saklanabilecekleri yerlerin yakınlarına gidilir. Veya araç terkedilerek yukarıki fıkrada yazılı şekilde hareket edilir.

Madde 117 — ALÂRM (Kırmızı ikaz); taarruz tehlikesi var demektir. Üç dakika çalınacak yükselip alçalan dalgalı siren (Canavar düdüğü) sesi ile duyurulur.

Bu işareti duyunca:

a) Ev veya herhangi bir bina içinde bulunuyorsanız; ikaz işaretine ait tedbirlerden tamamlayamadıklarınız varsa hemen tamamlayınız. Veya daha önce bir ikaz yapılmadan alârm işreti verilmişse, ikaz işaretine ait (116. maddenin a fıkrasındaki) işlerden hemen yapılması mümkün olanları da yaparak çabukça sığınak yerine gidiniz. Sığınakta tehlike geçti işareti verilinceye kadar sakin bir şekilde bekleyiniz. Ancak bir gaz, radyasyon, yangın veya yıkılma tehlikesiyle karşılaşırsanız, varsa maskelerinizi de, takarak, sığınak veya bina korunma âmirinin gözetimi altında dışarı çıkınız ve başka bir sığınak yerine sığınınız.

b) Açıkta bir yerde bulunuyorsanız; en çabuk bir şekilde hemen yakınınızdaki bir sığınağa veya yeraltı geçitleri, dehlizler, sağlam pasajlar, köprü altları, duvar dipleri, çukur içleri gibi yerlere saklanınız ve vücudunuzun açık yerlerini örtünüz. Tehlike geçti işaretine kadar sükûnetle buralarda bekleyiniz. Dışarıda gaz veya radyasyonla bulaşmışsanız sığınağa girmeden önce temizlenmelisiniz.

c) Taşıt araçlarında iseniz; en elverişli bir yerde durarak taşıt aracından çıkıp yukarıki fıkrada belirtildiği gibi hareket ediniz.

Madde 118 — RADYOAKTİF SERPİNTİ TEHLİKESİ: Üçer saniyelik kesik kesik çalınacak siren (Canavar düdüğü) sesi ile duyurulur, veya radyo, hopartör, megafon gibi araçlarla yayınlanır. Bu tehlike, ya hemen başlamak üzere veya bir süre sonra başlayacak olabilir.

A — Yayınlarda tehlikenin bir süre sonra başlayabileceği belirtilmemişse hemen başlayacağına göre hareket ediniz. Yani:

a) Evde veya diğer bir bina içinde bulunuyorsanız, hava hücumuna ait ikaz ve alârm işaretinde olduğu gibi gereken tedbirleri alarak hemen sığınak yerine giriniz.

b) Açıkta bir yerde bulunuyorsanız, hemen en yakın bir sığınağa veya kapalı yere giriniz. Vücudumuzun açık yerlerini örtünüz.

c) Taşıt araçları içinde iseniz, en elverişli bir yerde durdurulacak taşıttan çıkarak en yakın bir sığınağa veya kapalı yere sığınınız. Dışarıda ve yakında daha emin bir yer yoksa kapıları da kapatarak taşıt içinde saklanınız. Vücudunuzun açık yerlerini örtünüz.

B — Tehlikenin bir süre sonra başlayabileceği bildirilmişse, yapılacak hareketleri ve alınacak tedbirleri ona göre ayarlayınız. Dışarıda bulunuyorsanız vakit varsa evinize dönünüz. Dışarıda bulunan hayvanların, yiyecek, yem ve içecek maddelerinin mümkün olduğu kadar kapalı yerlere veya örtü altına alınmalarını sağlayınız. Ve tehlike başlayacağı sıra yukarıdaki fıkralarda belirtildiği şekilde hareket ediniz.

Madde 119 — TEHLİKE GEÇTİ (Beyaz ikaz); hava hücumu veya radyoaktif serpinti tehlikesi kalmadığı anlamına gelir. Radyo, hoparlör, megafon gibi araçlarla halka duyurulur.

Bu haberi duyunca; sığınılan veya saklanılan yerlerden çıkınız. Bir gaz veya radyasyon bulaşmışsa temizleniniz. Bulunduğunuz binada veya çevresinde yangın veya yıkılma tehlikesi varsa önlemeye çalışınız. Yaralı ve hastalar varsa yardım ediniz.

Korunma kılavuzları ile cadde ve sokak kılavuzlarına yardımcı olunuz ve onların isteklerine göre hareket ediniz.

Ikazsız ani taarruzda:

Madde 120 — Şehir ve kasabaların ikazsız ani bir hava taarruzuna uğraması da mümkündür. Herhangi bir ikaz haberi verilmeden göz kamaştırıcı kuvvetli bir ışık, yakıcı bir sıcaklık, çok şiddetli ve sarsıcı bir patlama sesi duyulursa, anî bir taarruzun belirtileridir. Böyle bir durumda;

a) Bir bina içinde iseniz, hemen v mümkünse patlama sesinin geldiği taraftaki duvar dibine paralel olarak yatınız. Varsa sağlam masa, sıra, tezgâh, karyola gibi şeylerin altına giriniz. Yüzünüzü kollarınızla kapatınız, diğer açık yerlerinizi mümkünse örtünüz. Yıkma dalgası geçtikten sonra varsa daha emniyetli bir yere sığınınız. Ve tehlike geçti işaretine kadar bekleyiniz.

b) Dışarıda açıkta bir yerde bulunuyorsanız; hemen yere veya varsa yanınızdaki sağlam bir duvar gibi, çukur veya menfez gibi bir yere yüzükoyun yatarak, ensenizi yakanızla, yüzünüzü kollarınızla kapayınız. Yıkma dalgası geçtikten sonra varsa yakındaki bir kapalı yere giriniz ve tehlike geçti işaretine kadar bekleyiniz.

c) Taşıt aracında iseniz yere yatınız. Veya mümkün olduğu kadar dışarıdan gelecek tesirlere karşı saklanınız; yüzünüzü ve açık yerlerinizi örtünüz.

Madde 121 — 6/3150 sayılı Sivil Savunma ile ilgili Teşkil ve Tedbirler Tüzüğü'nün 104 üncü maddesi gereğince düzenlenen bu Yönetmelik, Resmî Gazete ile yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

BU DERGİDEKİ KANUNLAR, KARARLAR VE TAMİMLERLE DİĞER YAZILAR TARAFIMIZDAN OKUNMUŞTUR

1	12	23	34	45
2	13	24	35	46
3	14	25	36	47
4	15	26	37	48
5	16	27	38	49
6	17	28	39	50
7	18	29	40	51
8	19	30	41	52
9	20	31	42	53
10	21	32	43	54
11	22	33	44	[illegible]